

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจดิจิทัล
(Digital Economy)”

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

ที่ (สปท) ๗/๕๕/๒๕๕๙

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสตีล ลิมพ์พันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายรังสรรค์ ศิริวรรณ	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทวิศักดิ์ กอนันตกุล	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายมนู เลียวไพโรจน์	ที่ปรึกษากรรมการ
๘. นายสันตศักดิ์ จรุง งามพิเชษฐ์	ที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	โฆษกกรรมการ
๑๐. นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	ผู้ช่วยโฆษกกรรมการ
๑๑. นายกลิ่นทิพย์ สารสิน	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมศักดิ์ ออบสุวรรณ	กรรมการ
๑๓. นายชูชาติ อินสว่าง	กรรมการ
๑๔. นายชูศักดิ์ เกวี	กรรมการ
๑๕. นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	กรรมการ
๑๖. พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	กรรมการ
๑๗. นายธนศพล ธนบุญวัฒน์	กรรมการ
๑๘. นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	กรรมการ
๑๙. นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์	กรรมการ
๒๐. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	กรรมการ

/๒๑.นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม...

๒๑. นางอรมน ทริพย์ทวีธรรม	กรรมการ
๒๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	เลขานุการกรรมการ
๒๓. นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา รายงานเรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจเสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สติชัย ลิมพงค์พันธุ์

(นายสติชัย ลิมพงค์พันธุ์)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ

สำนักกรรมการ ๑

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๒, ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๘๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๙

สำเนาถูกต้อง

(นางนงนุช เศรษฐบุตร)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ว่าที่ร้อยตรี มนูญ ถาดทอง/ร่าง
นางจिरชญา ชินะประภา/พิมพ์
นางสาวพิมพ์อาภา พันธุ์สี/ตรวจ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)”

	หน้า
๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. วิธีการปฏิรูป	๒๗
๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป	๓๐
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๓๑
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๓๑
๖. ข้อเสนอแนะ	๓๒
๗. ร่างกฎหมายรัฐบาลดิจิทัล	๓๓

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)”

๑. แผนการปฏิรูป

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นการปฏิรูป

ด้วยในปัจจุบันระบบเทคโนโลยีและการสื่อสารมีการใช้งานกันอย่างแพร่หลายมากและแทรกเข้าไปอยู่ในทุกกระบวนการของภาคการผลิต บริการ การศึกษา การบันเทิง การแพทย์ และการแก้ปัญหาภัยพิบัติระดับโลก ประเทศที่สามารถปรับตัวเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงจะได้เปรียบกว่าประเทศที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือใหม่ ๆ นี้ได้ ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมรู้จักใช้ระบบสื่อสารข้อมูลและสารสนเทศ และรู้จักสร้างรายได้ที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน ในทุกรูปแบบ (ลดการใช้กระดาษ เลิกการจ่ายค่าโทรศัพท์ ลดการเดินทาง ค้นหาข้อมูลความรู้ได้อย่างรวดเร็วด้วยต้นทุนที่ต่ำ สามารถสืบหาข้อมูลของคู่แข่งทางการค้า ฯลฯ) เศรษฐกิจดิจิทัล และสังคมดิจิทัล จึงกลายเป็นเป้าหมายที่จำเป็นต่อประเทศไทย

ตามตัวเลขสถิติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๙๘.๖ ล้านเลขหมาย มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกว่า ๒๕ ล้านคน ใช้สื่อสังคมประมาณ ๑๘ ล้านคน แต่ผู้ประกอบการระดับ SME ใช้ระบบออนไลน์เพื่องานธุรกิจของตนเองต่ำกว่าครึ่ง และยังพบว่าแม้ประเทศไทยจะมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่สูง แต่ส่วนใหญ่ยังใช้ “เล่น” และติดตามข่าวเพื่อนฝูงกว่าการนำไปใช้ในการทำงาน สร้างงาน สร้างความมั่งคั่ง เช่น ในประเทศอื่น ๆ ภาครัฐเองแม้จะการใช้เทคโนโลยีก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถให้บริการประชาชนได้เร็วขึ้น และดีขึ้นกว่าเดิมมากนัก แม้จะมีตัวอย่างความสำเร็จอยู่บ้าง เช่น การทำหนังสือเดินทาง หรือการยื่นแบบภาษีทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น แต่ยังมีอีกหลายบริการที่หลายหน่วยงานยังคงผลักภาระให้ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการติดต่อทุกหน่วยงานด้วยตนเอง รัฐยังคงทิ้งภาระการยื่นสำเนาเอกสารทางราชการไว้กับประชาชนอีกด้วย ทั้งที่เป็นเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่ออกโดยรัฐ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน เป็นต้น สาเหตุหลักมาจากงานบริการภาครัฐไม่ได้เชื่อมต่อกัน

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพราะรัฐเป็นเหมือนองค์กรกลางขนาดใหญ่ที่เชื่อมทุกภาคส่วนในสังคมเข้าไว้ด้วยกัน ในทุกช่วงชีวิตของประชาชนทุกคนจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐเป็นระยะตั้งแต่เกิดจนตาย ในขณะที่ภาคธุรกิจก็เช่นกัน ต้องเกี่ยวข้องและติดต่อกับภาครัฐตั้งแต่เริ่มต้นเปิดกิจการจนถึงปิดกิจการ การสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในภาครัฐย่อมส่งผลกระทบต่อเชิงบวกไปในวงกว้าง ปัจจุบันประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐไทย ที่ประเมินจากตัวชี้วัดย่อยของตัวชี้วัดขีดความสามารถในการแข่งขัน (ดังตารางที่ ๑) พบว่ามีแนวโน้มที่จะลดถอยลง (อันดับลดลง) ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน อย่างเช่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์มีอันดับที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ

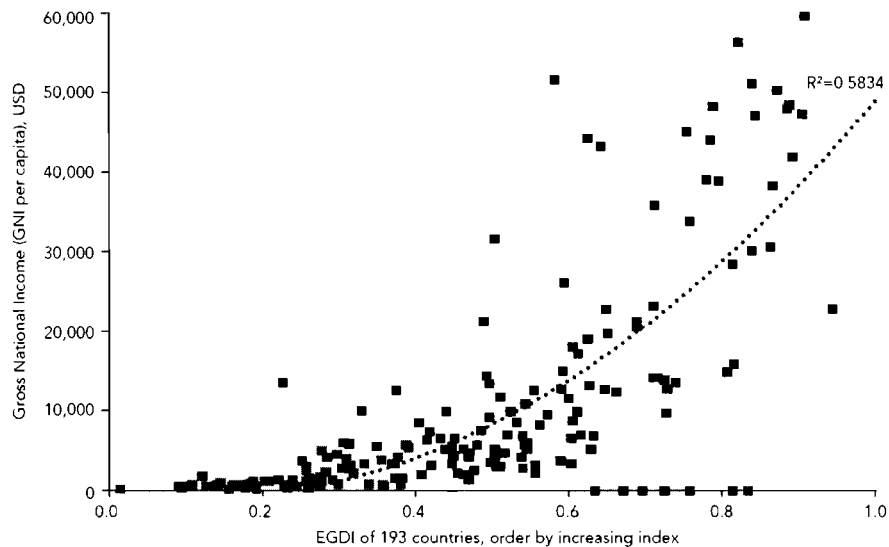
ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบอันดับขีดความสามารถของประเทศไทยจำแนกตามกลุ่มตัวชี้วัด

	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
สมรรถนะด้านเศรษฐกิจ (Economic Performance)						
อินโดนีเซีย	๒๗	๓๒	๓๒	๓๓	๓๙	๓๖
มาเลเซีย	๘	๗	๑๐	๗	๙	๖
ฟิลิปปินส์	๓๔	๒๙	๔๒	๓๑	๓๗	๓๔
สิงคโปร์	๕	๕	๙	๑๓	๖	๓
ไทย	๖	๑๐	๑๕	๙	๑๒	๑๓
ประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency)						
อินโดนีเซีย	๒๓	๒๕	๒๘	๒๖	๒๕	๓๐
มาเลเซีย	๐๙	๑๗	๑๓	๑๕	๑๕	๑๖
ฟิลิปปินส์	๓๑	๓๗	๓๒	๓๑	๔๐	๓๖
สิงคโปร์	๐๒	๐๒	๐๒	๐๓	๐๔	๐๒
ไทย	๑๘	๒๓	๒๖	๒๒	๒๘	๒๗
ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ (Business Efficiency)						
อินโดนีเซีย	๓๔	๓๓	๓๕	๓๑	๒๒	๓๔
มาเลเซีย	๐๔	๑๔	๐๖	๐๔	๐๕	๑๐
ฟิลิปปินส์	๓๒	๓๑	๒๖	๑๙	๒๗	๒๖
สิงคโปร์	๐๑	๐๒	๐๒	๐๘	๐๗	๐๗
ไทย	๒๐	๑๙	๒๓	๑๘	๒๕	๒๔
โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)						
อินโดนีเซีย	๕๕	๕๕	๕๖	๕๖	๕๔	๕๖
มาเลเซีย	๒๕	๒๗	๒๖	๒๕	๒๕	๒๗
ฟิลิปปินส์	๕๖	๕๗	๕๕	๕๗	๕๙	๕๗
สิงคโปร์	๑๑	๑๐	๘	๑๒	๑๐	๗
ไทย	๔๖	๔๗	๔๙	๔๘	๔๘	๔๖

ที่มา: The world competitiveness scoreboard Online 2015, IMD

ตัวชี้วัดอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจ หากพิจารณาจากรายงานผลการสำรวจรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations E-Government Survey 2014) จะพบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในภาครัฐมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นกับรายได้มวลรวมต่อหัวของประเทศ ดังจะเห็นได้จากแผนภาพที่ ๑ ประเทศที่อันดับการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ระดับสูงมักเป็นประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจที่ดีด้วย (ดังแผนภาพที่ ๑)

แผนภาพที่ ๑ : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และรายได้ประชาชาติต่อหัว

ที่มา United Nations E-Government Survey 2014

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในภาครัฐหรือรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจรวมถึงผลประโยชน์ในเชิงมูลค่า (Financial Benefit) ในหลายรูปแบบแก่ผู้รับบริการ รัฐบาลของประเทศออสเตรเลียได้มีถึงประโยชน์ของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์^๑ ในปี ๒๕๔๖ พบว่าการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยให้ประชาชนและภาคธุรกิจประหยัด ๑๔.๖๒ เหรียญต่อครั้ง และ ๒๕ เหรียญต่อครั้ง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในภาพรวมของทั้งประเทศพบว่า การบริการออนไลน์ (จาก ๒๘ หน่วยงาน ใน ๑๖๙ โครงการ) ช่วยให้ภาคประชาชนและภาคธุรกิจประหยัดได้ถึง ๑.๑ พันล้านเหรียญ

บริการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ภาคประชาชนหรือภาคธุรกิจประหยัดได้เท่านั้น จากผลการสำรวจความประหยัดอันเกิดจากการบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาครัฐด้วยกัน (Government to Government (G2G) (จำนวน ๒๔ โครงการ) พบว่า หน่วยงานภาครัฐ สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ประมาณ ๑๐๘ ล้านเหรียญ ซึ่งประกอบด้วย การลดค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจาก พัฒนาระบบการทำงาน, ลดต้นทุนทางตรง, ค่าโฆษณาและสื่อสิ่งพิมพ์, ค่าบริหารจัดการลูกค้า และค่าใช้จ่ายในการติดต่อระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกัน

ในประเทศยุโรปหลายประเทศได้มีการศึกษาเพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ถึงประโยชน์ของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ตัวอย่างเช่น จากรายงานของ David Coursey and Donald F. Norris ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกี่ยวกับการประเมินผลประโยชน์ทางตรงเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ โดยแบ่งผลกระทบเชิงบวกที่ส่งผลต่อต้นทุนออกเป็น ๓ ส่วน คือ การลดปริมาณพนักงาน การเพิ่มขึ้นของรายได้ที่มีใช้ภาษี และการลดลงของต้นทุนด้านการบริหารจัดการ ซึ่งพบว่าการดำเนินงานในรูปแบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างปี ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ ช่วยลดค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการลดพนักงาน ถึงร้อยละ ๐.๗, ๑.๓ และ ๒.๖ ตามลำดับ ทำให้รายได้ของหน่วยงาน (ที่มีใช้ภาษี) เพิ่มขึ้น

^๑ The National Office for the Information Economy. (2546, เมษายน). E-GOVERNMENT BENEFITS STUDY. (2546, เมษายน). หน้า viii-ix, 7-8.

ร้อยละ ๐.๖, ๐.๙ และ ๑.๓ ช่วยลดต้นทุนด้านการบริหารจัดการลงถึงร้อยละ ๕, ๗.๙ และ ๑๐.๙ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ตารางผลกระทบเชิงบวกต่อต้นทุนจากการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

ประเภทของต้นทุน	ต้นทุนที่ลดลง (ร้อยละ)		
	๒๕๔๕	๒๕๔๗	๒๕๔๙
การลดปริมาณพนักงาน	๐.๗	๑.๓	๒.๖
การเพิ่มขึ้นของรายได้ที่มีใช้ภาษี	๐.๖	๐.๙	๑.๓
การลดลงของต้นทุนด้านการบริหารจัดการ	๕	๗.๙	๑๐.๙

ที่มา Coursey and Norris, 2008, p. 528

การดำเนินงานด้านรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติ ผลการศึกษาของ European Commission ในหัวข้อ Prepared for eGovernment Unit ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้มีการประมาณการ โดยทำการเปรียบเทียบการเติบโตของเศรษฐกิจของ ๒ สถานการณ์ คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจในรูปแบบที่ไม่มีปัจจัยด้านรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นสถานการณ์ที่ ๑ และการเติบโตทางเศรษฐกิจในรูปแบบที่มีปัจจัยด้านรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นสถานการณ์ที่ ๒ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๓ การเปรียบเทียบการเติบโตทางเศรษฐกิจในแบบมีและไม่มีปัจจัยด้านรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

สถานการณ์	อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)			
	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑
๑ : ไม่มีมีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	๒.๕๓	๒.๒๒	๒.๓๔	๑.๐๒
๒: มีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	๒.๘๑	๒.๖๓	๒.๗๗	๑.๕๘
ส่วนต่างระหว่างอัตราการเติบโตของ ๒ และ ๑	๐.๒๘	๐.๔๑	๐.๔๓	๐.๕๖

ที่มา Prepared for eGovernment Unit

จากตารางที่ ๓ พบว่าการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มีผลกระทบทางบวกต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจหรือรายได้ประชาชาติอย่างมีนัยสำคัญ จากผลการศึกษาระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ พบว่าระบบเศรษฐกิจที่มีการดำเนินงานในรูปแบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าระบบที่ไม่มีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ถึงร้อยละ ๐.๒๘, ๐.๔๑, ๐.๔๓ และ ๐.๕๖ ตามลำดับ

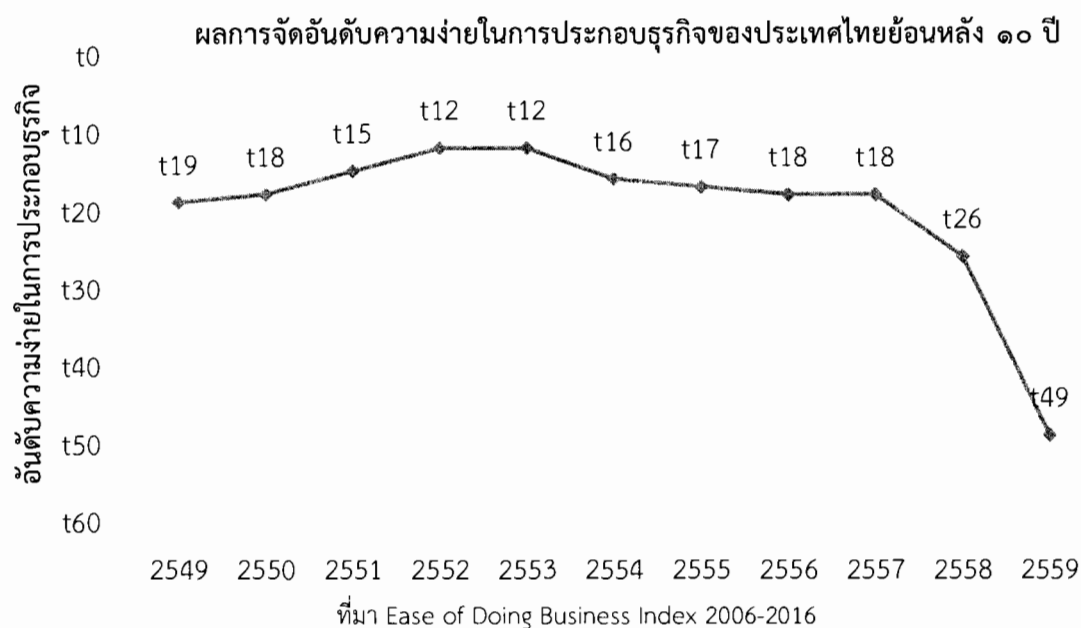
ประสิทธิภาพของภาครัฐมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอื้อให้เกิดธุรกิจใหม่ที่จะมาช่วยสร้างงาน สร้างเงิน และสร้างรายได้ให้กับประเทศ ดัชนีที่วัดระดับความง่ายของประกอบธุรกิจ หรือ Ease of Doing business (ED) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยธนาคารโลก (World Bank) ที่ประเมินความระดับความง่ายในการเข้าไปประกอบธุรกิจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการ การอำนวยความสะดวก ต้นทุนค่าใช้จ่าย และกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ของรัฐว่ามีส่วนสนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจอย่างไร โดยมุ่งเน้นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

โดยประเมินวัดครอบคลุมกิจกรรมพื้นฐานของวงจรธุรกิจ ตั้งแต่การเริ่มต้นจัดตั้งธุรกิจถึงการปิดกิจการ ๑๐ ด้าน เช่น การเริ่มต้นประกอบธุรกิจ การขออนุญาตก่อสร้าง การขอสินเชื่อ การคุ้มครองนักลงทุน การค้าข้ามชายแดน การบังคับใช้สัญญา การจ่ายภาษี เป็นต้น โดยพิจารณา ๔ เรื่องหลัก ได้แก่ ขั้นตอนในการดำเนินการที่ง่ายขึ้น (Easier) การดำเนินการที่รวดเร็วขึ้น (Faster) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ต่ำลง (Cheaper) และกฎหมาย กฎ ระเบียบที่สะดวกขึ้น (Smarter Regulations)

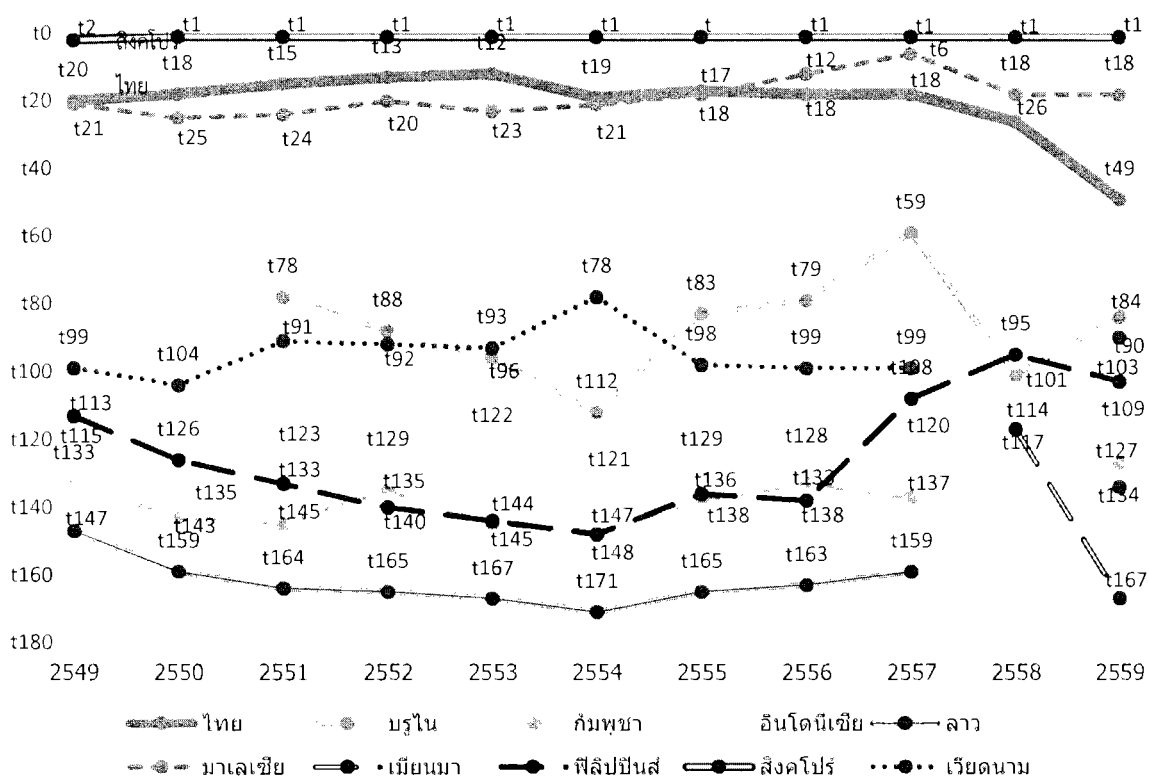
ผลการจัดอันดับในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา อันดับของประเทศไทยลดลงเรื่อยมา ข้อมูลล่าสุดของปี ๒๕๕๙ สะท้อนว่า ความง่ายประกอบธุรกิจของประเทศไทยอยู่ในลำดับ ๔๙ ลดจากปีที่ผ่านมา ๒๓ อันดับ (ดังแผนภาพที่ ๒) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในประเทศภูมิภาคอาเซียนพบว่าประเทศไทยครองอันดับสองและอันดับสามของอาเซียน โดยมีประเทศสิงคโปร์ครองอันดับหนึ่งในอาเซียนและอันดับหนึ่งของโลก (ดังแผนภาพที่ ๓) ตามมาด้วยประเทศมาเลเซียซึ่งแย่งกับประเทศไทยในการครองอันดับที่ ๒ ในอาเซียนมาโดยตลอด ประเทศไทยอาจจะต้องเร่งปรับตัว เนื่องจากการการเปิดเสรีอาเซียนที่ได้เริ่มขึ้นในปี ๒๕๕๙ แล้ว ซึ่งจะนำมาทั้งโอกาสและความท้าทายให้แก่ประเทศไทยด้านการค้า การลงทุนและประกอบธุรกิจอย่างแน่นอน

อันดับของดัชนีความง่ายในการประกอบธุรกิจมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของภาครัฐโดยตรง เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดล้วนแล้วแต่มาจากกระบวนการทำงานและการดำเนินการของภาครัฐทั้งสิ้น ปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาในเรื่องของขั้นตอนทางกฎหมายและกฎระเบียบที่ยุ่งยากซับซ้อน และใช้ระยะเวลาที่นานเกินความจำเป็น กระบวนการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่แยกกันทำงานโดยขาดการเชื่อมโยงข้ามหน่วยงาน ส่งผลให้การดำเนินการบริการขออนุญาต การอนุมัติ การออกใบอนุญาต การขึ้นทะเบียนต่าง ๆ เป็นไปอย่างล่าช้า อีกทั้งในหลายบริการมิได้มีการระบุชัดเจนไว้ในกฎหมายกฎหมายถึงระยะเวลาและขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ จึงเป็นปัญหาสำคัญของประสิทธิภาพในการดำเนินงานของภาครัฐ

แผนภาพที่ ๒ ผลการจัดอันดับความง่ายในการประกอบธุรกิจของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๙

แผนภาพที่ ๓ ผลการจัดอันดับความง่ายในการประกอบธุรกิจของประเทศไทย
เทียบกับอาเซียน พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๙

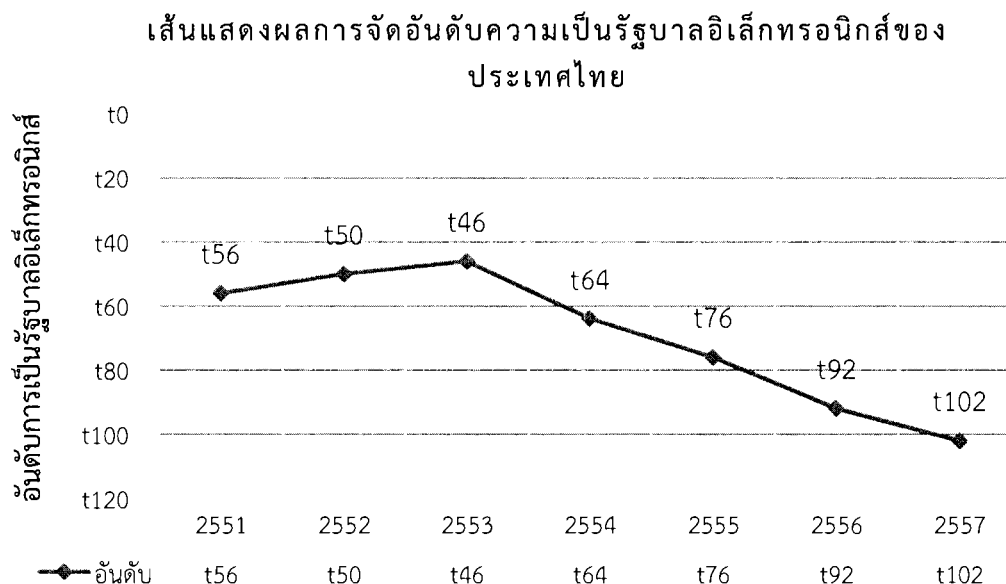

ที่มา Ease of Doing Business Index 2006-2016

ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องเร่งยกระดับภาครัฐด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือเทคโนโลยีดิจิทัลให้เต็มศักยภาพ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมที่มั่นคงและยั่งยืน และเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ

สำหรับการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยนั้น เมื่อพิจารณาจากผลการจัดอันดับดัชนีการ EDGI ย้อนหลัง ตั้งแต่ปี ๒๐๐๓ เป็นต้นมา พบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึง ๒๕๔๘ ประเทศไทยมีอันดับที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งภายหลังปี ๒๕๔๘ เป็นต้นมา กลับมีอันดับที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยตกจากอันดับที่ ๔๖ ในปี ๒๕๕๓ เป็นอันดับที่ ๑๐๒ ในปี ๒๕๕๗ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการด้านรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของไทยด้อยประสิทธิภาพลง (ดังแผนภาพที่ ๔) เมื่อพิจารณาด้านชี้วัดย่อยทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ดัชนีการให้บริการออนไลน์ ดัชนีโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม และดัชนีศักยภาพบุคลากรของประเทศไทย พบว่า ดัชนีโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมมีคะแนนต่ำที่สุด เพียง ๐.๒๘๔๓ คะแนน ดัชนีการให้บริการออนไลน์ ๐.๔๔๐๙ คะแนน และดัชนีศักยภาพบุคลากร ๐.๖๖๔๐ คะแนน

แผนภาพที่ ๔ อันดับดัชนีการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๗
หลังจาก พ.ศ. ๒๕๕๓ ลำดับของไทยต่ำกว่าประเทศอื่นๆอย่างรวดเร็ว

ที่มา: รวบรวมจากรายงาน E-Government Readiness และ United Nations e-Government Survey

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงข่ายผ่านตัวชี้วัด Network Readiness Index พบว่า ภาครัฐยังสร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าวได้น้อย ได้อันดับที่ ๘๔ จาก ๑๔๓ ประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔ อันดับ Network Readiness Index Ranking ของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำแนกตามดัชนีย่อย

ดัชนี	ปี ๒๕๕๗ อันดับ (จาก ๑๔๓ ประเทศ)	ปี ๒๕๕๘ อันดับ (จาก ๑๔๘ ประเทศ)	ปี ๒๕๕๘ คะแนน ประเทศ)
Networked Readiness Index	๖๗	๖๗	๔.๐
1. ดัชนีประเมินสถานะแวดล้อม			
• สภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎระเบียบ	๗๙	๘๙	๓.๕
• ธุรกิจและสภาพแวดล้อมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม	๔๕	๔๘	๔.๗
2. ดัชนีประเมินความพร้อมทางเทคโนโลยี			
• โครงสร้างพื้นฐานและดิจิทัลคอนเทนท์	๗๓	๖๖	๔.๓
• ความสามารถในการใช้จ่าย	๔๗	๘๔	๔.๙
• ทักษะ	๗๔	๗๓	๕
3. ดัชนีที่ประเมินการใช้เทคโนโลยี			
• การใช้งานของแต่ละบุคคล (Individual usage)	๘๕	๗๕	๓.๘
• การใช้งานทางธุรกิจ (Business usage)	๕๙	๕๔	๓.๘
• ใช้งานของรัฐบาล (Government usage)	๘๔	๘๐	๓.๗

ดัชนี	ปี ๒๕๕๗ อันดับ (จาก ๑๔๓ ประเทศ)	ปี ๒๕๕๘ อันดับ (จาก ๑๔๘ ประเทศ)	ปี ๒๕๕๘ คะแนน
4. ดัชนีประเมินผลกระทบ (Impact)			
● ผลกระทบทางเศรษฐกิจ (Economic impacts)	๑๐๔	๘๖	๓.๑
● ผลกระทบทางสังคม (Social impacts)	๖๘	๖๖	๔.๒

ที่มา : Global Information Technology Report 2015

นอกจากมิติในเชิงประสิทธิภาพแล้ว การดำเนินงานในภาครัฐยังต้องประกอบไปด้วยความโปร่งใส และการสร้างความน่าเชื่อถือ สร้างความเชื่อมั่นกับประชาชน ซึ่งในขณะนี้กระแสของโลกกำลังผลักดันให้ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเป็นแนวปฏิบัติพื้นฐานแห่งรัฐ (Open by default)

ประเด็นดังกล่าวเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เมื่อผู้นำกลุ่มประเทศ G8 ลงนามในกฎบัตรการเปิดเผยข้อมูล (Open Data Charter) ที่มุ่งให้ภาครัฐเปิดเผยข้อมูลที่มีต่อภาคสาธารณะ ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไป ใช้งานได้ (re-usable format) และใช้ได้โดยมีค่าใช้จ่าย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กลุ่มประเทศ G20 ซึ่งเป็น กลุ่มประเทศผู้นำด้านอุตสาหกรรมของโลกได้มีการประกาศที่จะใช้การเปิดเผยข้อมูลเพื่อเป็นเครื่องมือ ในการต่อต้านคอร์รัปชัน อีกทั้งองค์การสหประชาชาติได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการปฏิวัติด้านข้อมูลที่จะทำ ให้โลกบรรลุเป้าหมายการพัฒนาในช่วงต่อไป Web Foundation องค์กรที่ติดตามการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐและ เป็นผู้ริเริ่มพัฒนาตัวชี้วัดการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในชื่อ Open Data Barometer ได้กล่าวสรุปในการรายงาน ผลการสำรวจการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐฉบับล่าสุดในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ว่า ภาครัฐทั่วโลกต่างรับรู้และ ตระหนักถึงผลอันเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่มีต่อการลดปัญหาด้านการคอร์รัปชัน ช่วยเพิ่มความโปร่งใส และพัฒนาบริการของภาครัฐให้ดียิ่งขึ้น

การเปิดเผยข้อมูลกับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

รายงานผลการศึกษาจาก UN e-government survey ๒๐๑๔ สนับสนุนว่า การเปิดเผยข้อมูล ภาครัฐนำมาซึ่งผลกระทบเชิงบวกให้แก่เศรษฐกิจ เช่น รายงานของบริษัท Cap Gemini รายงานว่า การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐนอกจากสร้างความโปร่งใสแก่ภาครัฐแล้วยังสร้างผลกระทบเชิงเศรษฐกิจอีกใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น การประหยัดต้นทุนอันเป็นผลมาจากการเปิดเผยข้อมูล และการเปิดเผยข้อมูลในภาครัฐ ช่วยกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น เกิดการจ้างงานมากขึ้น เกิดการพัฒนาทักษะของ แรงงานที่เห็นโอกาสจากเข้าถึงข้อมูลที่มากขึ้น และรายงานการวิจัยของบริษัท Finnish Economy พบว่า การที่กลุ่มประเทศที่รัฐบาลเปิดเผยข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อสาธารณะโดยไม่มีค่าใช้จ่ายหรือเก็บในอัตรา ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเมื่อผลิต (Marginal Cost) จะมีค่าเฉลี่ยในการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่ากลุ่มประเทศที่มี ค่าใช้จ่ายในการเรียกขอข้อมูลหรือการดำเนินธุรกรรมเพื่อช่วยแบกรับค่าใช้จ่าย (Cost-Recovery) เนื่องจา การเปิดเผยข้อมูลจะทำให้เกิดกำไรต่อผลตอบแทนจากการลงทุน โดยได้รับกลับมาในรูปของ การประหยัด ต้นทุนในมวลรวมของประเทศ (Cost Saving) ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายใน และการลดค่าใช้จ่าย ที่ไม่ได้เกิดผลผลิต การเปิดเผยข้อมูลถือเป็นการเพิ่มคุณค่าให้แก่ข้อมูล ที่ง่ายต่อการรักษาและจัดการข้อมูล ของภาครัฐ ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการเปิดเผยและจัดการในระยะสั้นจะถูกแทนที่ด้วยผลประโยชน์ที่จะได้รับใน ระยะยาว

การเปิดเผยข้อมูลกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ

การเปิดเผยข้อมูลจะทำให้ภาครัฐรวมทั้งภาคเอกชนได้รับประโยชน์ในหลายด้าน^๒ กล่าวคือเพิ่มรายได้ ประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการจ้างงานและเกิดการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ แก่แรงงานในอนาคต ดังตารางที่ ๕

ประเทศต่าง ๆ ที่มีการเปิดเผยข้อมูลเริ่มประจักษ์และได้รับประโยชน์ที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ สถาบันการเปิดเผยข้อมูล (Open Data Institute^๓) ได้ยกตัวอย่าง มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดการเปิดเผยข้อมูลไว้ดังนี้ ในปี ๒๕๔๖ บริษัท McKinsey ประมาณการว่าตลาดโลกจะถูกขับเคลื่อนด้วยข้อมูลเปิดในหลายภาคเศรษฐกิจ (sector) โดยสร้างมูลค่าเพิ่มถึง ๓ พันล้านถึง ๕ พันล้านต่อปี สำหรับในสหภาพยุโรปนั้น มีการคาดการณ์ว่า ภายในปี ๒๐๒๐ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐจะช่วยลดต้นทุนด้านงานบริการในภาครัฐ (Administration) ในกลุ่มประเทศ EU28+ ได้ถึง ๑.๗ พันล้านยูโร การใช้ข้อมูลเปิดอย่างมีประสิทธิภาพจะลดชั่วโมงในการรอคอยในกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต เช่น การเดินทางบนท้องถนนได้ถึง ๒๒๙ ล้านชั่วโมง และยังช่วยลดการใช้พลังงานได้ถึงร้อยละ ๑๖

ตารางที่ ๕ ประโยชน์ทางเศรษฐกิจของการข้อมูลเปิด

	เพิ่มรายได้	ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ	เพิ่มการจ้างงานและส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะใหม่ๆในตลาดแรงงาน
ประโยชน์ต่อภาครัฐ	-การจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ -รายได้จากการขายข้อมูลที่มีเพิ่มมูลค่า	-ลดต้นทุนในการทำธุรกรรม -เพิ่มประสิทธิภาพให้กับบริการภาครัฐอันเนื่องมาจากข้อมูลมีการเชื่อมโยงถึงกัน	-สร้างอาชีพและงานในสถานการณ์ที่กำลังท้าทาย -ส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการใหม่
ประโยชน์ต่อภาคเอกชน	-สร้างโอกาสใหม่ให้กับธุรกิจ	-ลดต้นทุนที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากไม่ต้องลงทุนในการแปลงข้อมูลภาครัฐเพื่อนำมาใช้งาน -ทำให้การตัดสินใจดีขึ้นเพราะมีข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น	- ได้รับแรงงานที่มีทักษะสูงขึ้น

ที่มา : ดัดแปลงจากรายงานการศึกษา The Open Data Economy

“Unlocking Economic Value by Opening Government and Public Data” โดย Capgemini Consulting (๒๕๕๖)

ผลการศึกษาจากแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์จากหลายสำนัก^๔ ต่างยืนยันผลกระทบทางเศรษฐกิจของข้อมูลเปิด McKinsey พบว่า ข้อมูลเปิดมีศักยภาพที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้เศรษฐกิจคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔.๑

^๒ https://www.capgemini-consulting.com/resource-file-access/resource/pdf/opendata_pov_6feb.pdf

^๓ <http://theodi.org/the-value-of-open-data> (สืบค้นเมื่อ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๘)

^๔ <https://medium.com/@ODIHQ/the-economic-impact-of-open-data-what-do-we-already-know-1a119c1958a0#.17l4a548u>

ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก โดยร้อยละ ๐.๔ ถึงร้อยละ ๑.๕ เป็นมูลค่าที่เกิดขึ้นจากข้อมูลเปิดภาครัฐ ดังตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ ผลกระทบทางเศรษฐกิจของข้อมูลเปิด

ปี	ผู้ศึกษา	ขอบเขตการศึกษา	ประโยชน์ของข้อมูลเปิด (ร้อยละของ GDP)
๒๕๕๔	EU Commission	สหภาพยุโรป (เฉพาะข้อมูลภาครัฐ)	๑.๕
๒๕๕๖	Shakespeare	สหราชอาณาจักร (เฉพาะข้อมูลภาครัฐ)	๐.๔
๒๕๕๖	McKinsey	ทั่วโลก	๔.๑
๒๕๕๗	Lateral Economics	กลุ่มประเทศ G20	๑.๑

ที่มา <https://medium.com/@ODIHQ/the-economic-impact-of-open-data-what-do-we-already-know-1a119c1958a0#.17l4a548u>

หน่วยงานภาครัฐในหลายประเทศต่างก็ได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการเปิดเผยข้อมูล เช่น หน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลจากภาพถ่ายพื้นผิวดาวเทียมของสหรัฐฯ^๕ (US Landsat Dataset) ประเมินประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลให้แก่ภาคสาธารณะนำไปใช้งานมีมูลค่าสูงถึง ๒.๑๙ ล้านเหรียญสหรัฐ อีกตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก ซึ่งพบว่าการเปิดเผยข้อมูลที่อยู่ (Address Data) ในปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๒ สร้างประโยชน์โดยรวมให้ตัวองค์กรสูงถึง ๖๐ ล้านยูโร การขนส่งแห่งมหานครลอนดอน (London Transport Authority) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลทำให้ผู้ประหยัดเวลาคิดเป็นมูลค่าตัวเงินสูง ๑๕ - ๕๘ ล้านปอนด์ในปี ๒๕๕๕

ประเทศเดนมาร์ก^๖ มีการสนับสนุนให้เกิดโครงการด้านข้อมูลพื้นฐาน (Basic Data Program) ซึ่งถูกบรรจุเป็นในแผนยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเดนมาร์กด้วย โดยเป็นการแบ่งปันข้อมูลสำคัญที่สามารถเปิดเผยได้ เช่น ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลทางธุรกิจ ที่อยู่ สินทรัพย์ เป็นต้น ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจ ประชาชน และภาครัฐเอง จากการประเมินต้นทุนของประเทศที่สามารถประหยัดได้จากการสนับสนุนให้เกิดโครงการดังกล่าวตั้งแต่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๓ มีมูลค่าสูงถึง ๑๐๐ ล้านยูโร หรือคิดเป็น ๔,๐๐๐ ล้านบาท

ประเทศสเปนมีการศึกษาพบว่า ธุรกิจที่ให้บริการต่อยอดบนข้อมูลเปิด ในจำนวนอย่างน้อย ๑๕๐ บริษัทนั้น มีการจ้างงานพนักงานสูงถึง ๔,๐๐๐ คน สร้างรายได้ให้ระบบเศรษฐกิจ ๓๓๐ ถึง ๕๕๐ ล้านยูโรต่อปี

^๕ http://landsat.usgs.gov/Landsat_Search_and_Download.php

^๖ ที่มา Study on eGovernment and the Reduction of Administrative Burden โดย European Commission

การเปิดเผยข้อมูลกับการส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่

ผลการศึกษาของธนาคารโลกในปี ๒๕๕๘ ในรายงานชื่อ Open Data for Economic Growth^๗ พบว่าการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐทำให้เกิดบริษัทใหม่ที่ยังไม่เคยมีขึ้นเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว หลายบริษัทมีมูลค่าประกอบการสูงถึง ๑ พันล้านเหรียญสหรัฐหรือสูงกว่า

การเปิดเผยข้อมูลก่อให้เกิดธุรกิจใหม่ๆ เช่น แอปพลิเคชันชื่อ Citycampper ซึ่งเป็นแอปที่ให้ข้อมูลและคำแนะนำในการใช้บริการรถสาธารณะใน ๒๙ เมืองของประเทศ โดยใช้ข้อมูลเปิดจากภาครัฐ ในประเทศผู้ประกอบการรายเล็ก ๆ กว่า ๑๕๐ ราย ที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลเปิดของภาครัฐผ่านทาง web portal ของภาครัฐในการทำธุรกิจซึ่งก่อให้เกิดการสร้างงานถึง ๔,๐๐๐ ราย ในปี ๒๕๕๕

ในประเทศอเมริกาและยุโรปตะวันตก มีการเติบโตของกลุ่มผู้ประกอบการที่ใช้ข้อมูลเปิดของภาครัฐในการทำธุรกิจสูงมาก ในสหรัฐอเมริกา ถึงกับมีการจัดทำบัญชีรายชื่อบริษัทที่ประกอบธุรกิจบนข้อมูลเปิดภายใต้ชื่อ Open Data 500 เป็นบริษัทใหม่ที่เพิ่งตั้งขึ้น ซึ่ง ๒ ใน ๓ ของบริษัทที่ก่อตั้งมา ๕ ปีที่แล้ว และกว่าครึ่งหนึ่งของบริษัทเหล่านี้มีพนักงานน้อยกว่า ๑๐ คน

สำหรับในประเทศอังกฤษ บริษัทที่ปรึกษา Deloitte และ สถาบันด้านข้อมูลเปิด (Open Data Institute) ทำการศึกษาถึงรูปแบบการทำธุรกิจ (Business Model) ของบริษัทที่ทำธุรกิจบนข้อมูลเปิด และพบว่า บริษัทส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีขนาดเล็ก ในจำนวนนี้มีหลายบริษัทที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ได้แก่ Zillow มีขนาดทุนประกอบการ ๓ พันล้านเหรียญ ให้บริการข้อมูลเรื่องบ้านและอสังหาริมทรัพย์ แก่กลุ่มผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้เช่าบ้าน นายหน้า คนปล่อยเงินกู้บ้าน เจ้าของบ้านเช่า รวมไปถึงผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์ ผู้ใช้บริการเหล่านี้สามารถสืบค้นหาข้อมูลที่ตนสนใจและให้ข้อมูลของตนไว้ในฐานข้อมูล ปัจจุบันมีข้อมูลบ้านกว่า ๑๑๐ ล้านรายการ เป็นต้น

สถานการณ์การเปิดเผยข้อมูลทั่วโลก

ผลการสำรวจของ Web Foundation พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า ประเทศกว่าร้อยละ ๙๐ (จากการสำรวจทั้งสิ้น ๘๖ ประเทศ) ยังไม่เปิดเผยข้อมูลสำคัญ (Key Dataset) มากเท่าใดนัก มีประเทศน้อยกว่าร้อยละ ๘ ที่เปิดเผยข้อมูลการใช้งบประมาณภาครัฐ การใช้จ่ายในภาครัฐ การทำสัญญาระหว่างภาครัฐและเอกชน

สำหรับระดับการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐของประเทศไทย โดยพิจารณาจาก Open Data Barometer ซึ่งเป็นตัวชี้วัดระดับการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบที่เกิดจากการเปิดเผยข้อมูล พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยมีอันดับการเปิดเผยข้อมูลอยู่อันดับที่ ๕๗ จากทั้งหมด ๘๖ ประเทศ ซึ่งลดลง ๒๖ อันดับจากปี ๒๐๑๓ ซึ่งในครั้งนั้นมีการสำรวจเพียง ๗๗ ประเทศ ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศอื่น ๆ มีระดับการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่สูงกว่าประเทศไทย เมื่อพิจารณาเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน ก็พบเช่นเดียวกันว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยมีระดับการเปิดเผยข้อมูลในภาครัฐลดลงจากอันดับที่ ๒ ในปี ๒๐๑๓ มาเป็นอันดับ ๕ ของอาเซียน อยู่ในอันดับที่ต่ำกว่าประเทศอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์อีก (ดังตารางที่ ๗) และเมื่อเทียบในระดับโลก เราแย่งลง ๒๖ อันดับ

^๗ Open Data for Economic Growth (World Bank, 2014)

ตารางที่ ๗ : การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐของประเทศไทยวัดจาก Open Data Barometer (ODB)

ประเทศ	Open Data Barometer					
	อันดับ				การเปลี่ยนแปลง (๒๕๕๖/๒๕๕๘)	
	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๘		อันดับใน อาเซียน	โลก
	อันดับใน อาเซียน	โลก	อันดับใน อาเซียน	โลก		
สิงคโปร์	๑	๒๙	๑	๒๙	๐	๐
อินโดนีเซีย	๔	๕๒	๒	๓๖	ดีขึ้น ๒	ดีขึ้น ๑๖
มาเลเซีย	n.a.	n.a.	๓	๔๑	n.a.	n.a.
ฟิลิปปินส์	๓	๔๗	๔	๕๓	แย่ลง ๑	แย่ลง ๖
ไทย	๒	๓๑	๕	๕๗	แย่ลง ๓	แย่ลง ๒๖
เวียดนาม	n.a.	n.a.	๖	๕๗	n.a.	n.a.
พม่า	n.a.	n.a.	๗	๘๖	n.a.	n.a.

ที่มา : The World Wide Web Foundation <http://www.opendatabarometer.org/>

นอกจากนี้ ยังมีตัวชี้วัดการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐอีกรายการหนึ่งคือ Open Data Index ซึ่งจัดทำโดยกลุ่ม Open Knowledge^๔ ที่ให้ภาคประชาสังคมเป็นผู้ประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลในภาครัฐในประเทศของตน สํารวจพบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่จำเป็นเพียงร้อยละ ๒๖ ถูกจัดอยู่ในอันดับ ๕๙ จาก ๙๗ ประเทศ ส่วนในปี ๒๕๕๘ มีการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ ๒๙ จัดอยู่ในอันดับ ๔๒ จาก ๑๒๒ ประเทศ ข้อมูลที่มีการเปิดเผยได้ครบถ้วน ได้แก่ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ข้อมูลการขึ้นทะเบียนของบริษัท ส่วนรายการข้อมูลที่ต้องเร่งดำเนินการเปิดเผยโดยเร็วได้แก่ ข้อมูลการใช้จ่ายภาครัฐ (Government Spending) ข้อมูลที่ระบุสถานที่ (Location Dataset) เช่น รหัสไปรษณีย์ ข้อมูลการถือครองที่ดิน (Land ownership) ข้อมูลคุณภาพของน้ำ เป็นต้น

^๔ <http://index.okfn.org/about/>

แผนภาพที่ ๕ ผลการประเมินการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในด้านต่างๆ จาก Open Data Index ปีพ.ศ. ๒๕๕๘

Rank	Dataset	Breakdown	Location (URL)	Format	Info	Prev. (2014)	Score
1	Public market leaders		http://data.go.th/DataSet/1616	Excel		n/a	100%
8	Government expenditure		n/a	n/a		#1	10%
9	Government expenditure		http://data.go.th/DataSet/1616	CSV, XLS		#1	90%
15	Weather forecast		http://data.go.th/DataSet/1616	json		n/a	60%
30	Government expenditure		http://data.go.th/DataSet/1616	n/a		#1	45%
39	Government expenditure		http://data.go.th/DataSet/1616	n/a		#1	45%
49	Government expenditure		n/a	n/a		#1	10%
64	National Statistics		http://data.go.th/DataSet/1616	Excel		#6	50%
66	Government expenditure		n/a	n/a		n/a	5%
74	Government expenditure		http://data.go.th/DataSet/1616	n/a		#1	15%
74	Water Quality		http://data.go.th/DataSet/1616	n/a		n/a	0%
75	Government expenditure		http://data.go.th/DataSet/1616	n/a		#1	45%
75	Government expenditure		http://data.go.th/DataSet/1616	n/a		#1	35%

ที่มา : Open Data Knowledge (<http://index.okfn.org/place/thailand/>)

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาประเทศไทยมีการริเริ่มการผลักดันให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลเช่นกัน ภายใต้โครงการ Thailand Open Data Initiative โดยการเปิดเว็บไซต์ www.data.go.th เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐนำข้อมูลมาเปิดเผย ปัจจุบันมีรายการข้อมูลที่เปิดเผยอยู่จำนวน ๔๔๔ รายการ^๔ (ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘) จำแนกตามหมวดหมู่ได้ดังตารางที่ ๘ อย่างไรก็ตาม พบว่า การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐไทยในรูปแบบเปิดเผยและสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดทางธุรกิจนั้นยังมีน้อยมาก อาจจะมีข้อจำกัดหลาย ๆ อย่าง ทั้งเรื่องความพร้อมของหน่วยงาน ความรู้ ความเข้าใจถึงประโยชน์ของการนำข้อมูลไปใช้เพิ่มมูลค่าทั้งตัวภาครัฐเองซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล และภาคผู้ใช้ข้อมูลทั้งที่เป็นภาคประชาชนและภาคเอกชน

ตารางที่ ๘ : สรุปการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ ที่ www.data.go.th จำแนกแยกตามหมวดหมู่

หมวดหมู่	จำนวนชุดข้อมูล
๑. ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	๘๙
๒. เศรษฐกิจ การเงิน และอุตสาหกรรม	๗๒
๓. สาธารณสุข	๗๐
๔. งบประมาณ และการใช้จ่ายของภาครัฐ	๖๐
๕. คมนาคม และโลจิสติกส์	๔๑
๖. พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	๒๗
๗. สถานที่ การท่องเที่ยว และกีฬา	๒๔
๘. สังคมและสวัสดิการ	๒๔
๙. เกษตรกรรม และชลประทาน	๒๒
๑๐. การศึกษา	๒๑

^๔ <https://www.data.go.th/Datasets.aspx>

หมวดหมู่	จำนวนชุดข้อมูล
๑๑.เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	๑๓
๑๒.กฎหมาย ศาล และอาชญากรรม	๑๐
๑๓.การเมือง และการปกครอง	๑๐
๑๔.แผนที่	๔

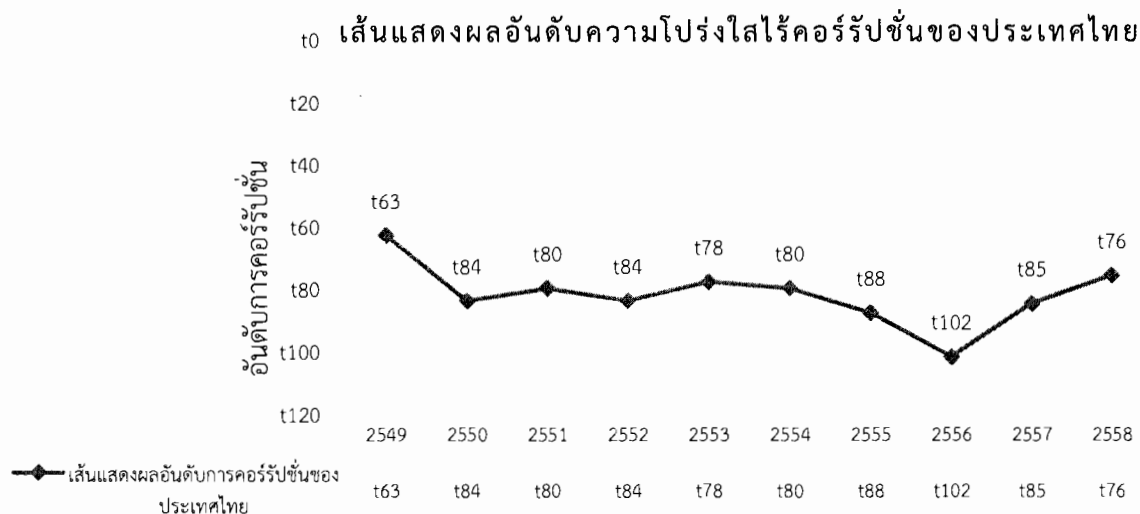
ที่มา : <https://www.data.go.th/Datasets.aspx> (สืบค้น ณ เดือนมีนาคม ๒๕๕๙)

เมื่อพิจารณาในมิติด้านความโปร่งใสและการคอร์รัปชัน โดยติดตามจากดัชนีความโปร่งใสไร้คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานด้านความโปร่งใสสากล หรือ International Transparency พบว่าที่ผ่านมา ดัชนีความโปร่งใสไร้คอร์รัปชันของประเทศไทยค่อนข้างสูง (ดังแผนภาพที่ ๖)

เมื่อนำดัชนีความโปร่งใสไร้คอร์รัปชัน (CPI) มาเปรียบเทียบกับดัชนีการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ (GDI) ของหลาย ๆ ประเทศมาทำเป็นแผนภาพเพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของทั้งสองเรื่อง ตามที่แสดงในแผนภาพที่ ๗ พบว่าคะแนนทั้งสองตัว มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก โดยประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำทั้งสองประเด็น ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายของประเทศไทยใน ๕ ปีข้างหน้า จึงควรจะมีคะแนนดีขึ้นอย่างน้อย ๑๐ คะแนน ใน ๕ ปี

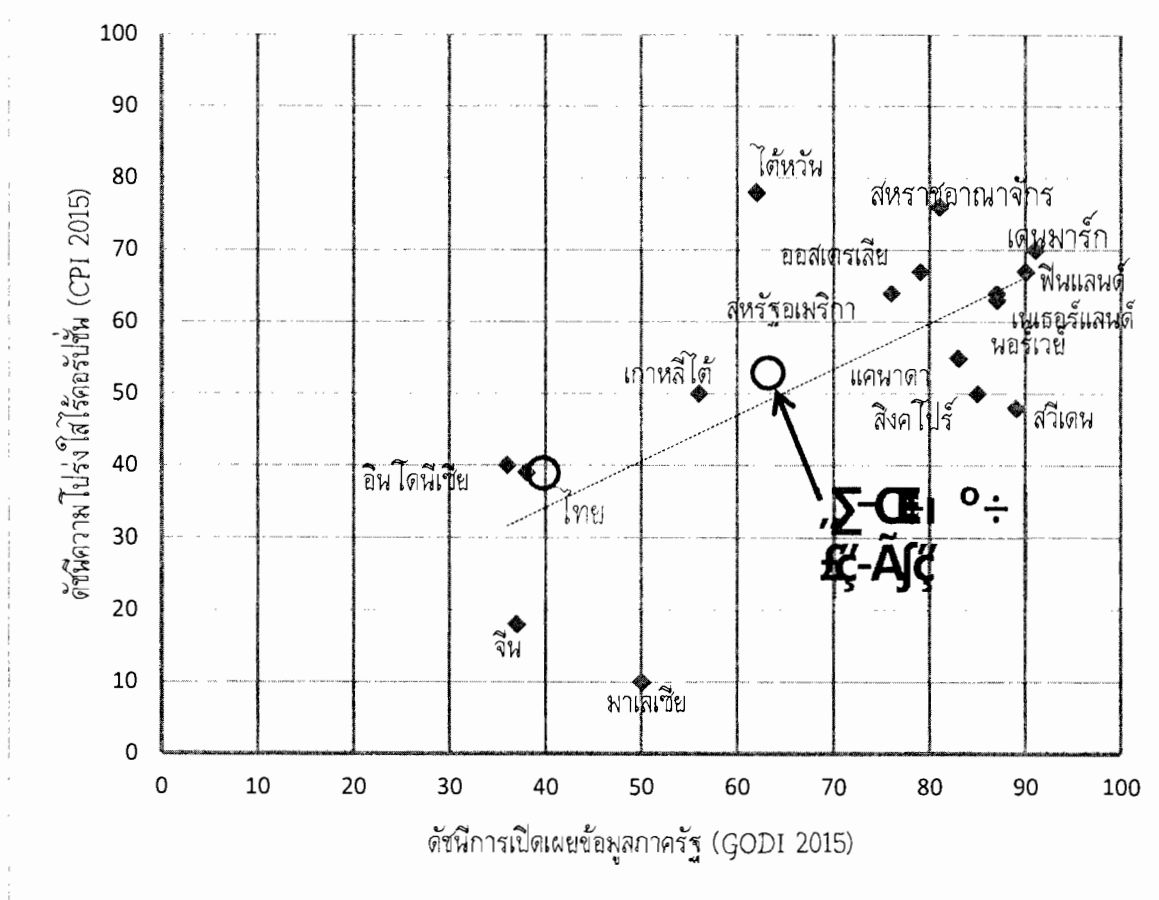
แผนภาพที่ ๖ : อันดับความโปร่งใสไร้คอร์รัปชัน

(Corruption Perception Index and Ranking) ของประเทศไทย (ปี ๒๕๔๙ -๒๕๕๙)

ที่มา <http://www.tradingeconomics.com/thailand/corruption-rank> (สืบค้น ณ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙)

แผนภาพที่ ๗ : การเปิดเผยข้อมูลสร้างความโปร่งใสช่วยลดการคอร์รัปชัน และเพิ่มอำนาจประชาชนในการตรวจสอบ

ที่มา : ทวีศักดิ์ กอนันตกุล ปรับปรุงจากข้อมูลสองรายงาน
 Corruption Perception Index, 2015, <http://www.transparency.org/cpi2015>
 Government Open Data Index 2015, <http://index.okfn.org/place/>

จากรายงานผลการสำรวจดัชนีความโปร่งใสไร้คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index 2015) ของ Transparency International พบว่า ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีดัชนีความโปร่งใสไร้คอร์รัปชันที่ไม่ดีนัก หากพิจารณาตามอันดับ พบว่าอันดับของไทยขึ้นลงอยู่ในช่วง ๗๖ ถึง ๑๐๒ จากประเทศทั้งหมดกว่า ๑๘๐ ประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระดับการคอร์รัปชันของไทยยังสูงและระดับความโปร่งใสต่ำ (ดังตารางที่ ๙) ซึ่งต่างจากกลุ่มประเทศที่มีรายได้ประชาชาติสูงหรือประเทศที่มีการพัฒนาด้านรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่ดีที่จะมีค่าดัชนีความโปร่งใสไร้คอร์รัปชันที่ต่ำกว่าประเทศไทยมาก เช่น ประเทศเกาหลี ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

ตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัญหาการคอร์รัปชันของประเทศไทยที่อยู่ในอัตราที่สูงมาตลอดระยะเวลา ๑๐ ปี เพราะฉะนั้น การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐที่สามารถทำให้ประชาชนและภาคธุรกิจสามารถเข้าถึงแล้วตรวจสอบได้ ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการแก้ไขปัญหาให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง การทำธุรกรรมต่าง ๆ ของภาครัฐมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ ๙ : ดัชนีและอันดับดัชนีโปร่งใสไร้คอร์รัปชันเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย

ประเทศ	ดัชนีโปร่งใสไร้คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index)					
	อันดับในอาเซียน		อันดับโลก		ดัชนี	
	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๗ ๑๗๕ ประเทศ	ปี ๒๕๕๘ ๑๖๘ ประเทศ	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘
สิงคโปร์	๑	๑	๗	๘	๘๔	๘๕
มาเลเซีย	๒	๒	๕๐	๕๔	๕๒	๕๐
ไทย	๓	๓	๘๕	๗๖	๓๘	๓๘
อินโดนีเซีย	๔	๔	๑๐๗	๘๘	๓๔	๓๘
ฟิลิปปินส์	๔	๕	๘๕	๙๕	๓๘	๓๕
เวียดนาม	๕	๖	๑๑๙	๑๑๒	๓๑	๓๑
ลาว	๖	๗	๑๔๕	๑๓๙	๒๕	๒๖
พม่า	๗	๗	๑๕๖	๑๔๗	๒๑	๒๒
กัมพูชา	๗	๗	๑๕๖	๑๕๐	๒๑	๒๑

ที่มา : Transparency International <http://www.transparency.org/cpi2015>

รัฐบาลไทยเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องข้อมูลและความโปร่งใส ในงานสัมมนาวิชาการประจำปีของการประกาศใช้ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมานายกรัฐมนตรีได้ย้ำเน้นเรื่องความโปร่งใสและการบริหารจัดการข้อมูลของภาครัฐ อีกทั้งรัฐบาลยังให้ความสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นรัฐบาลเปิดตามมาตรฐานสากล โดยเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership) มอบหมายให้กระทรวงการคลังเป็นตัวแทนและดำเนินการดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันภาคีดังกล่าวมีสมาชิกทั้งหมด ๑๑ ประเทศ ซึ่งประเทศสมาชิกจะต้องเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ ๔ ด้านหลัก คือ ด้านความโปร่งใสด้านการคลัง (Fiscal Transparency) การเข้าถึงข้อมูล (Access to Information) การเปิดเผยข้อมูลรายได้และทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ (Public Official Asset Disclosure) และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Citizen Engagement) การผลักดันการขับเคลื่อนรัฐบาลด้วยเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการเปิดเผยข้อมูลจะส่งผลเสริมกันทำให้ภาคประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด รัฐบาลสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากภาคประชาชนได้มากยิ่งขึ้น อันจะเป็นรากฐานอันดีต่อการปกครองระบบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับการบริหารประเทศอย่างแท้จริง (ดังตารางที่ ๑๐)

ตารางที่ ๑๐ : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาธรรมาภิบาลอิเล็กทรอนิกส์กับความโปร่งใสและขีด
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (ข้อมูลของปี ๒๕๕๗)

ประเทศ	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาลอิเล็กทรอนิกส์หรือรัฐบาลดิจิทัล		ความโปร่งใสและธรรมาภิบาล	ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
	UN e-government Ranking	Open Data Index	Corruption Perception Index	Competitiveness Index
เกาหลีใต้	๑ (๐.๙๔)	๒๘ (๐.๕๓)	๔๓ (๐.๕๕)	๒๕ (๐.๗๓)
ออสเตรเลีย	๒ (๐.๙๑)	๕ (๐.๗๒)	๑๑ (๐.๘๐)	๑๘ (๐.๘๔)
สิงคโปร์	๓ (๐.๙๐)	๖๖ (๐.๓๔)	๗ (๐.๘๔)	๓ (๐.๙๔)
เนเธอร์แลนด์	๕ (๐.๘๘)	๑๗ (๐.๖๔)	๘ (๐.๘๓)	๑๕ (๐.๘๓)
สหราชอาณาจักร	๘ (๐.๘๖)	๑ (๐.๙๗)	๑๔ (๐.๗๘)	๑๙ (๐.๗๙)
นิวซีแลนด์	๙ (๐.๘๖)	๕ (๐.๗๒)	๒ (๐.๙๑)	๑๗ (๐.๘๑)
ฟินแลนด์	๑๐ (๐.๘๖)	๔ (๐.๗๓)	๓ (๐.๘๙)	๒๐ (๐.๗๘)
แคนาดา	๑๑ (๐.๘๔)	๒๒ (๐.๕๙)	๑๐ (๐.๘๑)	๕ (๐.๙๐)
นอร์เวย์	๑๓ (๐.๘๓)	๗ (๐.๗๑)	๕ (๐.๘๖)	๗ (๐.๘๗)
สวีเดน	๑๔ (๐.๘๒)	๑๓ (๐.๖๖)	๔ (๐.๘๗)	๙ (๐.๘๕)
เดนมาร์ก	๑๖ (๐.๘๑)	๒ (๐.๘๓)	๑ (๐.๙๒)	๘ (๐.๘๗)
ไทย	๑๐๒ (๐.๔๖)	๕๙ (๐.๓๖)	๘๕ (๐.๓๘)	๓๐ (๐.๖๙)

ที่มา : International Transparency and Open Data Barometer 2014

อย่างไรก็ตาม การทำให้ข้อมูลต่าง ๆ ของภาครัฐมีความโปร่งใส ด้วยการเปิดเผยข้อมูลหรือแบ่งปันแลกเปลี่ยนการใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้เพิ่มมากขึ้นจะช่วยทั้งด้านการยกระดับความโปร่งใสลดคอร์รัปชันและเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินการด้านธรรมาภิบาลอิเล็กทรอนิกส์ในภาครัฐได้พร้อมกัน การเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐให้ทำงานร่วมกันทั้งในเชิงนโยบาย กำหนดยุทธศาสตร์ รวมไปถึง เชิงระบบ และการแบ่งปันทรัพยากรโดยเฉพาะทรัพยากรด้านข้อมูลซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างบริการให้แก่ประชาชน

การเชื่อมโยงระบบ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนข้อมูลในภาครัฐนอกจากจะเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในภาครัฐแล้วยังช่วยลดภาระของประชาชนโดยตรง ทั้งในเรื่องการเดินทาง การจัดเตรียมเอกสารเพื่อติดต่อกับราชการ อีกทั้งยังส่งผลไปถึงการสร้างความสะดวกในกระบวนการทำของศาลศาลยุติธรรมที่สามารถเรียกดูข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับได้อย่างทันท่วงที การปฏิรูปด้านการเชื่อมต่อและการเปิดเผยข้อมูลให้มีความโปร่งใสตั้งแต่ในระยะต้นจะช่วยเอื้อให้ประเด็นการปฏิรูปอื่นๆเกิดขึ้นได้ง่ายและยั่งยืน

ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของโลก

เมื่อไม่นานมานี้ สหภาพโทรคมนาคมสากล หรือ International Telecommunication Union (ITU) พัฒนารายงานและตัวชี้วัดชื่อ Global Cybersecurity Index หรือ GCI ขึ้นในปี ๒๕๕๗^{๑๐} ภายใต้

^{๑๐} The Global Cybersecurity Index and Cyberwellness profiles Report ปี 2014 และ 2015

<http://www.itu.int/en/ITU-D/Cybersecurity/Pages/GCI.aspx>

รายงานชื่อ The Global Cybersecurity Index and Cyberwellness profiles Report เพื่อประเมินระดับความมุ่งมั่น (commitment) ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของแต่ละประเทศ เนื่องจากการสร้างความมั่นคงปลอดภัยเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอื่น (cross cutting issue) การประเมินวัดจึงมีการพิจารณา ๕ ด้าน ได้แก่ มาตรการทางกฎหมาย (Legal Measures) มาตรการเชิงเทคนิค (Technical Measures) มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Organizational Measures) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (Capacity Building) และการสร้างความร่วมมือ (Cooperation) ผลการสำรวจล่าสุดในปี ๒๕๕๘ ดังตารางที่ ๑๑

ประเทศที่มีความมุ่งมั่นในการจัดการด้านความมั่นคงปลอดภัยสูงที่สุดในโลกได้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกา (อันดับที่ ๑) เป็นที่น่าสนใจว่าในอันดับห้าสูงสุดนั้น มีประเทศในเอเชียถึง ๔ ประเทศ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย (อยู่อันดับที่ ๓) ประเทศอินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้อยู่ที่อันดับที่ ๔ จากทั้งหมด ๑๙๕ ประเทศ โดยประเทศมาเลเซียมีจุดเด่นการจัดโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัย (ได้คะแนนเต็ม ๑.๐๐๐๐) ขณะที่ประเทศอินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีเด่นในมาตรการด้านกฎหมาย สำหรับประเทศไทยนั้น ได้อันดับที่ ๑๕ ของโลก และเป็นอันดับที่ ๔ ในอาเซียน เป็นรองประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์และอินโดนีเซีย จุดอ่อนของประเทศไทยหลักๆอยู่ที่การพัฒนาศักยภาพของคน (Capacity Building) (ได้คะแนน ๐.๒๕๐๐) มาตรการด้านเทคนิค (ได้คะแนน ๐.๓๓๓๓) เนื่องจากความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ถือเป็นหัวใจหลักของสังคมในยุคดิจิทัลเพราะธุรกรรมและกิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นในโลกไซเบอร์ การมุ่งมั่นในการผลักดันให้เกิดความปลอดภัยอย่างแท้จริงทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคเป็นสิ่งที่ทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยที่จะก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก

ตารางที่ ๑๑ ตัวชี้วัดระดับความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์โลกปี พ.ศ. ๒๕๕๘

Global Cybersecurity Index (GCI 2015)									
		การจัดอันดับ (Ranking)		ค่าดัชนี Index)					
		อันดับโลก	อันดับในอาเซียน	ด้านกฎหมาย (Legal Measures)	ด้านเทคนิค (Technical Measures)	ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizational)	การพัฒนาศักยภาพคน (Capacity Building)	การให้ความร่วมมือ (Cooperation)	ค่าดัชนีรวมทุกด้าน
๕ อันดับแรกของโลก (World Top Five)	สหรัฐอเมริกา	๑	ก.า.	๑.๐๐๐๐	๐.๘๓๓๓	๐.๘๗๕๐	๑.๐๐๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๘๒๔
	แคนาดา	๒	ก.า.	๐.๗๕๐๐	๑.๐๐๐๐	๐.๘๗๕๐	๐.๘๗๕๐	๐.๕๐๐๐	๐.๗๙๔
	ออสเตรเลีย	๓	ก.า.	๐.๗๕๐๐	๐.๖๖๖๗	๐.๘๗๕๐	๐.๘๗๕๐	๐.๖๒๕๐	๐.๗๖๕
	มาเลเซีย	๓	ก.า.	๐.๗๕๐๐	๐.๘๓๓๓	๑.๐๐๐๐	๐.๖๒๕๐	๐.๖๒๕๐	๐.๗๖๕
	โอมาน	๓	ก.า.	๐.๗๕๐๐	๐.๖๖๖๗	๑.๐๐๐๐	๐.๗๕๐๐	๐.๖๒๕๐	๐.๗๖๕
	นิวซีแลนด์	๔	ก.า.	๑.๐๐๐๐	๐.๘๓๓๓	๐.๘๗๕๐	๐.๖๒๕๐	๐.๕๐๐๐	๐.๗๖๕
	นอร์เวย์	๔	ก.า.	๑.๐๐๐๐	๐.๖๖๖๗	๐.๗๕๐๐	๐.๘๗๕๐	๐.๕๐๐๐	๐.๗๓๕
	บราซิล	๕	ก.า.	๐.๗๕๐๐	๐.๖๖๖๗	๐.๘๗๕๐	๐.๗๕๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๗๐๖
	เอสโตเนีย	๕	ก.า.	๑.๐๐๐๐	๐.๖๖๖๗	๑.๐๐๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๗๐๖
	เยอรมัน	๕	ก.า.	๑.๐๐๐๐	๑.๐๐๐๐	๐.๖๒๕๐	๐.๖๒๕๐	๐.๕๐๐๐	๐.๗๐๖
อินเดีย	๕	ก.า.	๑.๐๐๐๐	๐.๖๖๖๗	๐.๗๕๐๐	๐.๘๗๕๐	๐.๓๗๕๐	๐.๗๐๖	

Global Cybersecurity Index (GCI 2015)									
	การจัดอันดับ (Ranking)		ค่าดัชนี Index)						
	อันดับโลก	อันดับในอาเซียน	ด้านกฎหมาย (Legal Measures)	ด้านเทคนิค (Technical Measures)	ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizational)	การพัฒนาศักยภาพคน (Capacity Building)	การให้ความร่วมมือ (Cooperation)	ค่าดัชนีรวมทุกด้าน	
ญี่ปุ่น	๕	n.a.	๑.๐๐๐๐	๐.๖๖๖๗	๐.๗๕๐๐	๐.๖๒๕๐	๐.๖๒๕๐	๐.๗๐๖	
เกาหลีใต้	๕	n.a.	๑.๐๐๐๐	๐.๖๖๖๗	๐.๘๗๕๐	๐.๖๒๕๐	๐.๕๐๐๐	๐.๗๐๖	
อังกฤษ	๕	n.a.	๑.๐๐๐๐	๐.๖๖๖๗	๐.๘๗๕๐	๐.๖๒๕๐	๐.๕๐๐๐	๐.๗๐๖	
อาเซียน (ASEAN)	มาเลเซีย	๓	๑.๗๕๐๐	๐.๘๓๓๓	๑.๐๐๐๐	๐.๖๒๕๐	๐.๖๒๕๐	๐.๗๖๕	
	สิงคโปร์	๖	๑.๗๕๐๐	๐.๖๖๖๗	๐.๗๕๐๐	๐.๗๕๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๖๗๗	
	อินโดนีเซีย	๑๓	๓	๑.๐๐๐๐	๐.๓๓๓๓	๐.๒๕๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๔๗๑
	ไทย	๑๕	๔	๐.๕๐๐๐	๐.๓๓๓๓	๐.๕๐๐๐	๐.๒๕๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๔๑๒
	บรูไน	๑๖	๕	๐.๗๕๐๐	๐.๓๓๓๓	๐.๑๒๕๐	๐.๓๗๕๐	๐.๕๐๐๐	๐.๓๘๒
	พม่า	๑๖	๖	๐.๒๕๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๒๕๐๐	๐.๕๐๐๐	๐.๓๗๕๐	๐.๓๘๒
	ฟิลิปปินส์	๑๗	๗	๑.๐๐๐๐	๐.๓๓๓๓	๐.๓๗๕๐	๐.๓๗๕๐	๐.๐๐๐๐	๐.๓๕๓
	เวียดนาม	๑๘	๘	๐.๕๐๐๐	๐.๓๓๓๓	๐.๑๒๕๐	๐.๕๐๐๐	๐.๒๕๐๐	๐.๓๒๔
	กัมพูชา	๒๕	๙	๐.๒๕๐๐	๐.๓๓๓๓	๐.๑๒๕๐	๐.๐๐๐๐	๐.๐๐๐๐	๐.๑๑๘

ที่มา : http://www.itu.int/dms_pub/itu-d/opb/str/D-STR-SECU-2015-PDF-E.pdf

๑.๒ บริบทการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก

จากรายงานผลการศึกษาคือข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า มิติความท้าทายในระดับโลกและระดับประเทศของประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่างเช่น กลุ่มประเทศยุโรป ประเทศชั้นนำในการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ อย่างเช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่า มิติด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี และเศรษฐกิจ ถือเป็นมิติสำคัญในฝั่งอุปสงค์การบริการภาครัฐที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติด้านสังคม ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากความท้าทายเหล่านั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเด็นความท้าทายดังสรุปในแผนภาพที่ ๘

แผนภาพที่ ๘ : ความท้าทายด้านสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ ของประเทศไทยสำหรับการพัฒนาาโยบายรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทยในทศวรรษหน้า (๒๕๖๐ - ๒๕๗๐)

ความท้าทายของประเทศไทย ต่อพัฒนาการของรัฐบาลดิจิทัล

สิ่งแวดล้อม	• การแย่งชิงทรัพยากรจากชุมชนโดยเอกชน • การอนุรักษ์ธรรมชาติ และการป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติ	• ความรับผิดชอบภาครัฐ (Public responsibility) ต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ
การเมือง	• ความไม่แน่นอนทางการเมือง • ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ • กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม (Social media movement)	• รัฐบาลแบบเปิด (Open government) • การบูรณาการข้อมูลภาครัฐ • นโยบายใหม่ ๆ จากภาครัฐ จะมีสูงขึ้น • คอร์รัปชัน

ที่มา รายงานฉบับสมบูรณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (เอกสารใช้ภายใน), ๒๕๕๘,

ความท้าทายของประเทศไทย ต่อพัฒนาการของรัฐบาลดิจิทัล

สังคม	• สังคมที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล • สิทธิเสรีภาพในอินเทอร์เน็ต • ความเหลื่อมล้ำ (Inequality) • ความคาดหวัง (Expectation) ที่เพิ่มสูงขึ้น	• การคุ้มครองและบริการประชาชนที่ Offline • ประชาชนเข้าถึง Smart Device ง่ายและมากขึ้น • การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร
เทคโนโลยี	• ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ • Computer Everywhere • Internet of Things (IoT)	• Smart machines/ Devices • Cloud computing
เศรษฐกิจ	• การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น AEC • การผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัล • การกำเนิดวิสาหกิจรูปแบบใหม่ เช่น กิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise, SE)	• ค่าใช้จ่ายภาครัฐจะสูงขึ้น แต่รายได้จะเท่าเดิมหรือลดลง • การคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์ • การใช้ประโยชน์จาก Big data

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

มิติด้านสังคม

ในทศวรรษที่ ๒๕๖๐ สังคมโลกรวมทั้งสังคมไทยจะขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Society) โดยภาคเอกชนและประชาสังคมจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ส่วนหนึ่งมาจากการกลายเป็นเมือง (Urbanization) ของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทย ทำให้รัฐต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะความต้องการข้อมูลมีมากขึ้น ทั้งนี้ สิทธิเสรีภาพในอินเทอร์เน็ต (Internet freedom) จะกลายเป็นความปกติของประชาชน คนคุ้นชินกับการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร และการเรียนรู้แล้ว

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความเหลื่อมล้ำ (Inequality) ในด้านสังคมจะรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะในรูปแบบออนไลน์หรือออฟไลน์ก็ตาม ทำให้ประชาชนไทยมีความคาดหวัง (Expectation) สูงขึ้นจากการบริหารราชการและการบริการสาธารณะโดยรัฐ โดยเฉพาะประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร (Demographic shift) การคุ้มครองและบริการประชาชนที่ออฟไลน์จะมีความหมายและความสำคัญมากต่อการสนองตอบต่อ แนวทางการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติในอนาคต ที่เน้นการพัฒนาอย่างทั่วถึง (Inclusive development)

มิติด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud technology) คอมพิวเตอร์ในทุกที่ (Computer Everywhere) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things (IoT)) และ อุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart machines/ Devices) รวมทั้ง ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber security) ถือเป็นกลุ่มเทคโนโลยีหลัก (Core technologies) ที่กำหนดเส้นทางและรูปแบบการปฏิสัมพันธ์เชิงระบบระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศกับมนุษย์

มิติด้านเศรษฐกิจ

ในภาคเอกชน ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างผลกำไรทางการเงินเป็นหลักยังคงเป็นระบบเศรษฐกิจหลักของประเทศ อย่างไรก็ตามการกำเนิดวิสาหกิจรูปแบบใหม่ เช่น กิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise, SE) จะทำให้อิทธิพลทางการค้าและการผลิตเปลี่ยนแปลงไปสู่การสร้างผลกำไรทางสังคมและการเงิน ในกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้เกิด เศรษฐกิจแอปพลิเคชัน (Application economy) เศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing economy) และเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital economy) การทำธุรกรรมจะถูกทำให้เป็นสากลมากขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการขับเคลื่อนผ่านการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community, AEC)

ในภาครัฐ รัฐบาลจะเผชิญกับสภาพอนาคตของการเงินและการคลัง ที่ค่าใช้จ่ายภาครัฐจะสูงขึ้น แต่รายได้จะเท่าเดิมหรือลดลง การคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์ เนื่องจากความคาดหวังจากสังคมมีมากขึ้น ในขณะที่ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานโยบายเศรษฐกิจสำคัญต่าง ๆ สำหรับมิติด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการเมืองนั้น ถือได้ว่ามีความซับซ้อน และมีผลกระทบที่รุนแรงมาก โดยบทบาทของรัฐบาลดิจิทัลจะมีส่วนสำคัญในการลดความไม่แน่นอนอันไม่พึงประสงค์ เช่น ภัยที่มาจากสภาวะโลกร้อน ความไม่สงบทางการเมือง ความขัดแย้งต่าง ๆ ดังนี้

มิติด้านสิ่งแวดล้อม

มิติด้านสิ่งแวดล้อม ถือเป็นมิติที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการการอนุรักษ์ธรรมชาติ แต่ยังมี ความเชื่อมโยงกับบทบาทของรัฐบาลดิจิทัลค่อนข้างจำกัด โดยประเทศไทยจะต้องเผชิญกับความขัดแย้งจาก การแย่งชิงทรัพยากรจากชุมชนโดยเอกชน ข้อมูลภูมิศาสตร์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐจะมี ส่วนสำคัญในการลดหรือสร้างความขัดแย้งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ในประเด็นด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการ ป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติ ประเทศไทยจะเผชิญกับภัยพิบัติถี่ขึ้น การบริการภาครัฐจึงมีความสำคัญมาก และต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานรัฐที่จริงจัง เพราะแนวโน้มโลกจะทำให้รัฐบาลหลาย ๆ ประเทศ รวมทั้งรัฐบาลไทย ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบภาครัฐต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ

มิติด้านการเมือง

ในบริบททางการเมืองและความมั่นคงของประเทศ ความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศ คอร์รัปชัน จะยังคงมีอยู่ รวมทั้งความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผสมกับขบวนการกลุ่มเคลื่อนไหวทางสื่อสังคม ในประเด็นการเมืองต่าง ๆ จะมีการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมมากขึ้น และมีความหลากหลายใน การเคลื่อนไหว และสร้างกระแสทางการเมืองต่าง ๆ รัฐบาลโดยหน่วยงานราชการและองค์กรภาครัฐต่าง ๆ จะมีการ จัดทำนโยบายและกฎหมายต่าง ๆ ออกมามากขึ้น ทำให้ความต้องการรัฐบาลเปิดในฝั่งประชาชนมีสูงมากขึ้น ทำให้เป็นตัวเร่งการบูรณาการข้อมูลภาครัฐ นั่นเอง

๑.๓ ความสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัลต่อประเทศไทย

เศรษฐกิจดิจิทัลเป็นกระแสโลกที่เกิดขึ้นแล้วอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเทศใดที่สามารถเคลื่อนตัวไป ข้างหน้าได้เร็วกว่ากระแสโลก คือ ผู้ที่จะได้ประโยชน์จากเศรษฐกิจดิจิทัลได้มาก และในการทำให้สังคมเป็น ดิจิทัล สังคมนั้นจะได้ประโยชน์จากความสะดวกสบาย ความโปร่งใสของการดำเนินการของภาครัฐ และประสิทธิภาพจากการดำเนินการของภาครัฐที่ทำงานต่าง ๆ ของภาครัฐกิจและภาคชุมชนเคลื่อนไหว ไปได้ด้วยดี

พื้นฐานของการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทยจึงเริ่มจากส่วนที่เป็นการเชื่อมโยงข้อมูล และบริการของรัฐกับการสร้างความโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดคอร์รัปชันในภาครัฐ ซึ่งเป็น กลไกที่นานาประเทศที่พัฒนาแล้วใช้กันทั่วไป

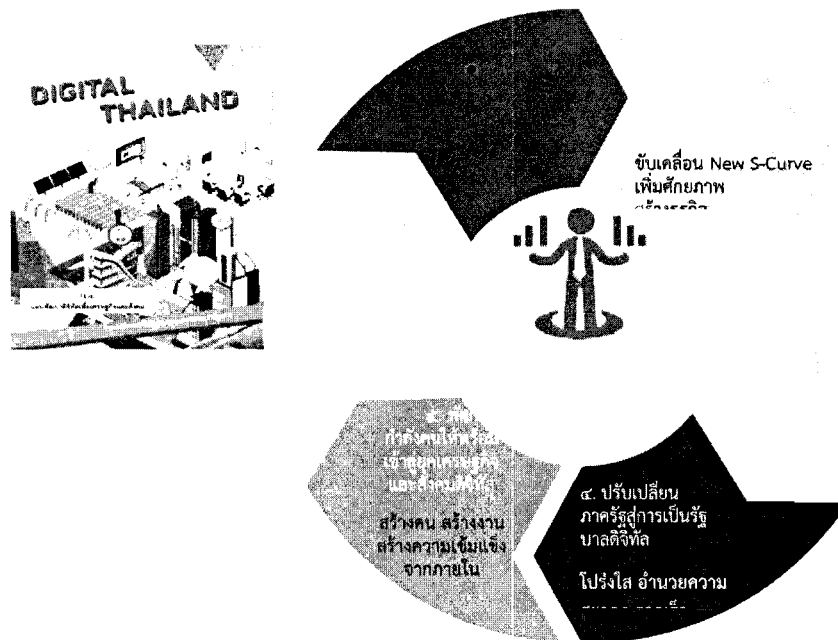
เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศไทยกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

ประเทศไทยเริ่มเตรียมการเพื่อเข้าสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ คณะรัฐมนตรีแถลง นโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗ และได้มีการจัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ โดยมีจุดมุ่งหมายปฏิรูปประเทศไทยสู่การเป็น “ดิจิทัล ไทยแลนด์” ซึ่งมีเป้าหมายในภาพรวม ๔ ประการ คือ ๑) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของ ประเทศ ๒) สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียมด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการที่ยกระดับคุณภาพชีวิต ๓) เตรียมความพร้อมให้บุคลากรมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและประกอบธุรกิจใน ยุคดิจิทัล และ ๔) ปฏิรูปกระบวนการทัศน์การทำงานและการให้บริการของภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล แนวทางการพัฒนาระยะยาวแบบยั่งยืนดังปรากฏในแผนภาพที่ ๙ โดยการพัฒนาช่วง ๕ ปีแรกจะเน้น การพัฒนาใน ๖ มิติหลัก ได้แก่ ๑) มิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒) มิติด้านเศรษฐกิจ ๓) มิติด้านสังคม ๔) มิติ ด้านบริการภาครัฐ ๕) มิติด้านทุนมนุษย์ ๖) มิติด้านสภาพแวดล้อม และได้จัดทำเป็นกลยุทธ์ ดังแผนภาพที่ ๑๐

แผนภาพที่ ๙ ภูมิทัศน์ของไทยในระยะเวลา ๒๐ ปี

แผนภาพที่ ๑๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศไทย

ที่มา : (ร่าง) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ทั้งนี้ ในส่วนของภาครัฐนั้นได้มีการจัดทำร่างแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลระยะ ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑ ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาภาครัฐสู่ดิจิทัลด้วย ซึ่งประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ที่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการยกระดับภาครัฐสู่รูปแบบดิจิทัลที่ประชาชนสัมผัสได้อย่างแท้จริง ดังแผนภาพที่ ๑๑ ซึ่งแผนฯ ทั้งสองฉบับข้างต้น ผ่านความเห็นชอบพร้อมกันจากคณะกรรมการเตรียมการด้านเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ขณะนี้อยู่ระหว่างการนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและคาดว่าจะสามารถนำเสนอภายในเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๕๙

แผนภาพที่ ๑๑ ร่างแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย

แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

วิสัยทัศน์: “ใน ๓ ปีข้างหน้า ภาครัฐไทยจะยกระดับสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน มีการดำเนินงานแบบอัจฉริยะ ให้บริการโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง”

ยุทธศาสตร์ที่ 1	ยุทธศาสตร์ที่ 2	ยุทธศาสตร์ที่ 3	ยุทธศาสตร์ที่ 4
<p>การพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถรองรับการไปสู่รัฐบาลดิจิทัล</p> <p>การบูรณาการข้อมูล: การบูรณาการข้อมูลผ่านระบบเชื่อมโยงข้อมูลกลาง</p> <p>การยืนยันตัวตนและบริหารจัดการสิทธิ: การยืนยันตัวตนและบริหารจัดการสิทธิโดยใช้ Smart Card หรือผ่านบัญชีผู้ใช้อิเล็กทรอนิกส์กลาง</p> <p>การให้ข้อมูล: การให้ทุกข้อมูลงานบริการแก่จุดเดียวโดยมีผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลาง</p> <p>การรับฟังความคิดเห็น: การนำข้อเสนอแนะและการเข้าถึงความต้องการในเชิงรุก</p> <p>โครงสร้างพื้นฐานการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>ยกระดับคุณภาพบุคลากรภาครัฐ</p>	<p>การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน</p> <p>การยกระดับคุณภาพชีวิต: การให้บริการผ่านช่องทางบริการประชาชน</p> <p>การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และบริการ: การส่งเสริมการค้าและบริการแบบครบวงจร</p>	<p>การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ</p> <p>การเพิ่มประสิทธิภาพภาคการเกษตร: การเกษตรแบบครบวงจรรายบุคคลผ่านการบูรณาการ</p> <p>การท่องเที่ยว: การบูรณาการด้านการท่องเที่ยวแบบครบวงจร</p> <p>การลงทุน: การบูรณาการงานบริการด้านการลงทุนขึ้นหน่วยงาน</p> <p>การค้า (นำเข้า/ส่งออก): การบูรณาการการนำเข้าส่งออกแบบครบวงจร</p> <p>วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: การส่งเสริม SME แบบบูรณาการเชิงรุกเพื่อส่งเสริมการเติบโต</p> <p>ภาษีและรายได้: ระบบการบูรณาการข้ามหน่วยงานแบบครบวงจร</p>	<p>การยกระดับความมั่นคงและเพิ่มความปลอดภัยของประชาชน</p> <p>ความปลอดภัยทางสารสนเทศ: การรักษาความปลอดภัยสารสนเทศเชิงรุกโดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก</p> <p>การบริหารจัดการชายแดน: การประเมินความเสี่ยงผู้โดยสารข้ามแดนล่วงหน้าและพิสูจน์ตัวตนผ่านช่องทางอัตโนมัติ</p> <p>การป้องกันภัยธรรมชาติ: การบูรณาการข้อมูลเพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ</p> <p>การจัดการในภาวะวิกฤต: การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการในภาวะวิกฤต</p>

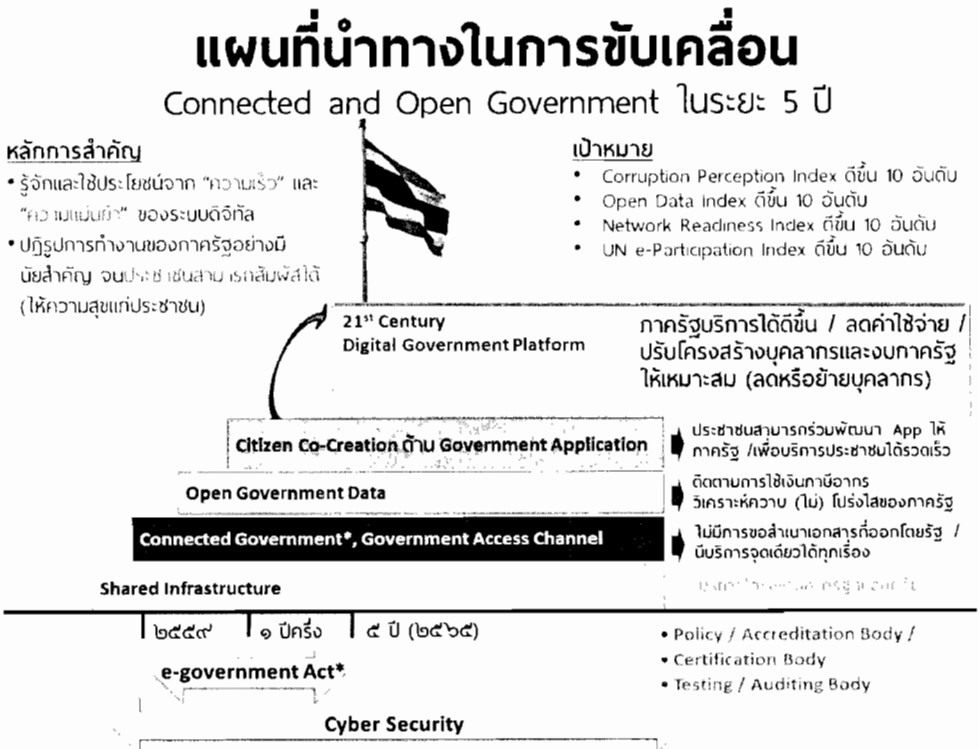
ที่มา : (ร่าง) แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑)

อย่างไรก็ตาม เมื่อมองเชิงกลยุทธ์จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ดิจิทัลอย่างยั่งยืนนั้นจะการดำเนินงานในภาครัฐเป็นฐานรากที่สำคัญ (ดังแผนภาพที่ ๑๒) หากภาครัฐสามารถปรับเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานสู่ดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพย่อมส่งเสริมให้ธุรกิจและรูปแบบการดำเนินชีวิตในสภาพแวดล้อมเชิงดิจิทัลเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

แผนภาพที่ ๑๒ ความสำคัญของภาครัฐต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

แผนภาพที่ ๑๓ แผนที่นำทางระยะ ๕ ปี เพื่อขับเคลื่อนรัฐบาลที่เชื่อมโยงและรัฐบาลเปิด (Connected and Open Government)

แผนที่นำทางในการพัฒนาไปสู่รัฐบาลที่เชื่อมโยงและเป็นรัฐบาลเปิด (Connected and Open Government) ดังแผนภาพที่ ๑๓ ได้มีการกำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนจะมีการดำเนินการโดยยึดหลักการที่สำคัญสองประการ คือ ๑. รู้จักและใช้ประโยชน์จาก “ความเร็ว” และ “ความแม่นยำ” ของระบบดิจิทัล ๒. ปฏิรูปการทำงานของภาครัฐอย่างมีนัยสำคัญ จนประชาชนสามารถสัมผัสได้ สร้างความสุขให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง และคาดหวังว่าจะปรับเปลี่ยนการทำงานในภาครัฐทั้งหมด (Digital Government Transformation) เป็นรัฐบาลโฉมใหม่ที่มีการบริการที่ดีขึ้น ภายใต้การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างบุคลากรและการจัดสรรงบประมาณภาครัฐให้เหมาะสม ลำดับการขับเคลื่อนจะเริ่มจากการผลักดันให้มีการใช้ทรัพยากรเชิงโครงสร้างพื้นฐานสามัญที่จำเป็นร่วมกัน (Shared Infrastructure) จากนั้นเน้นให้เกิดการเชื่อมโยงภาครัฐทั้งภายในและระหว่างหน่วยงาน มุ่งเน้นเพิ่มการแบ่งปันข้อมูล ที่ก่อให้เกิดการลดภาระด้านเอกสารแก่ประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการ ประชาชนไม่จำเป็นต้องยื่นเอกสารที่ราชการออกให้ ลำดับต่อไปเน้นส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐนำข้อมูลที่เป็นเสมือนคลังชุมชนที่นอนนิ่งอยู่มาเปิดเผยและแบ่งปันเพื่อให้ผู้อื่นทั้งภาคประชาชนและเอกสารนำไปติดต่อยอดใช้ประโยชน์สูงสุด ถือเป็น การปลดปล่อยเปิดให้เห็นถึงคุณค่าที่แท้จริงของข้อมูลที่จัดเก็บโดยอาศัยต้นทุนจากภาษีของประชาชน อีกทั้งยังเป็นทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเข้าถึงรับรู้ มีส่วนร่วมในการสอดส่องติดตามการทำงานของภาครัฐด้วย ในขั้นสุดท้ายคาดหวังที่จะก่อให้เกิดการทำงาน ความร่วมมือในการสรรสร้างพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดร่วมสร้างอย่างแท้จริง (co-creation) การดำเนินการทั้งหมดจะต้องตั้งอยู่บนฐานรากของความมั่นคงปลอดภัยความน่าเชื่อถือ การสร้างกลไกรวมทั้งระบบนิเวศด้านความมั่นคงปลอดภัยจะต้องดำเนินการคู่ขนานทั้งในเชิงการกำหนดนโยบาย มาตรการด้านกฎหมาย มาตรการด้านเทคนิค กลไกการติดตามตรวจสอบ การรับมือภัยคุกคามที่เกิดขึ้นทางดิจิทัลในทุกรูปแบบ

๑.๔ ปัญหาอุปสรรคและความท้าทาย

(กลไกการขับเคลื่อนมีปัญหา สภาพแวดล้อมที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนา การส่งเสริมสนับสนุน) ในช่วงเวลาที่ผ่านมา การดำเนินงานภาครัฐนอกจากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่อยู่ระหว่างการกำหนดกรอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศแล้ว ยังมีองค์กรและหน่วยงานหลายแห่ง เช่น สภาปฏิรูปแห่งชาติ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เป็นต้น เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศต้องปรับแนวคิดและปฏิรูปการทำงานเพื่อให้ทันต่อการแข่งขันในโลกสมัยใหม่ โดยได้พยายามผลักดันในหลายเรื่อง เช่น การพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลและบริการของรัฐ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ หรือการผลักดันกลไกทางกฎหมายเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระบบและข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น ซึ่งบางเรื่องได้มีการดำเนินงานนำร่องไปบางส่วนแล้ว แต่หากได้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ และมีแรงสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ย่อมทำให้การขยายผลเกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และจะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปผนวกกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการขับเคลื่อนประเทศในระยะยาวได้

นอกจากนี้ ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ปัจจุบัน ความตระหนัก ความรู้ ความสามารถ และแนวทางการจัดการหรือการดำเนินการเพื่อวางระบบป้องกันหรือการแก้ไขปัญหาด้านนี้ของหน่วยงานภาครัฐยังไม่ชัดเจนและต้องปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนาคตบริการกลางหรือบริการสาธารณะต่าง ๆ ของภาครัฐปรับมาเป็นดิจิทัลมากขึ้น ระบบการทำงานมีการเชื่อมโยงถึงกันเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ กลายเป็น Critical Infrastructure ที่สำคัญอย่างหนึ่ง หากระบบเหล่านี้ต้องหยุดการทำงานหรือให้บริการ

หรือเกิดความเสียหายด้วยเหตุถูกโจมตีจากภัยคุกคามไซเบอร์ นั้นหมายถึง กิจกรรมในทางเศรษฐกิจและสังคมจำนวนมากต้องสะดุดหยุดลง และส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและสร้างความเสียหายต่อประเทศอย่างมหาศาล การวางมาตรการ แนวทาง มาตรฐานในระบบการป้องกัน สอดส่องดูแล เตือนภัย ประสานงาน เพื่อแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ภัยคุกคามไซเบอร์และหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจน จึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

วัตถุประสงค์ในการปฏิรูปการทำงานภาครัฐ เพื่อให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม มีดังนี้

๑) เพื่อแก้ไขปัญหาคะบวนการทำงานและการจัดการข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีความซ้ำซ้อน และไม่สามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศด้วยกันได้ ส่งผลให้การทำงานขาดประสิทธิภาพ

๒) เพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่รัฐบาลแห่งการเชื่อมโยงที่มีหน่วยงานภาครัฐต่างๆที่สามารถเชื่อมโยงระบบและข้อมูลข้ามหน่วยงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งและไม่ปฏิเสธงานเพราะยึดติดกับขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนมีเป้าหมายในการส่งมอบบริการร่วมกันที่มีคุณภาพแก่ประชาชน และพัฒนาการบริการไปสู่รูปแบบ One-stop Service

๓) เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานภาครัฐ โดยการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐให้ประชาชนเข้าถึงและตรวจสอบได้ (Open Government Data) นอกจากนี้ประชาชนหรือองค์กรธุรกิจสามารถนำข้อมูลของรัฐไปพัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศได้

๔) เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีมาตรฐานด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงมีมาตรการและรูปแบบการป้องกัน และแนวทางการตอบสนองต่อสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีประสิทธิภาพ

๒. วิธีการปฏิรูป

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์และเครื่องมือเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน การดำเนินธุรกิจ และการดำรงชีวิตของประชาชน เกิดนวัตกรรมใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ และเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ จำเป็นที่ภาครัฐต้องมีการปฏิรูปการทำงานและการให้บริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสด้วย โดยการยกระดับไปสู่การเป็น “Open and Connected Government” ที่มีมาตรฐานการทำงานที่สามารถเชื่อมโยงระบบและข้อมูลระหว่างกันได้และมีความมั่นคงปลอดภัย รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่าง ๆ ให้สาธารณชนเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของรัฐได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและอำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจและภาคประชาชน

๒.๑ วิธีการขับเคลื่อน ประกอบด้วย

๒.๑.๑ เสนอให้คณะรัฐมนตรีสั่งการให้หน่วยงานที่มีการดำเนินโครงการของรัฐที่มีการเชื่อมต่อข้อมูลภาครัฐด้วยกัน ซึ่งได้เริ่มดำเนินงานไปแล้ว ไปดำเนินงานต่อให้สำเร็จ และรายงานความคืบหน้าให้คณะรัฐมนตรีทราบ หากพบข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการดำเนินงาน ให้รีบรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหาวิธีการแก้ไข เพื่อผลการดำเนินงานโครงการสามารถนำมาใช้งานได้และมีการใช้งานจริง เช่น โครงการ National Single Window, โครงการ Smart Services, โครงการ Open Government Data, โครงการ Government Application Programming Interface, โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

๒.๑.๒ เสนอให้รัฐบาลมีการตราพระราชบัญญัติรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งเป็นกฎหมายที่จะกำหนดและรับรองมาตรฐานกลางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต้องมีการเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน รวมถึงเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบข้อมูลดิจิทัล และมีหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของภาครัฐ

๒.๑.๓ ดำเนินการขับเคลื่อนทันที โดยอาศัยกลไกของหน่วยงานปัจจุบัน โดยเฉพาะกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องมีการกำหนดแผนงานและแบ่งภารกิจให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ชัดเจน และต้องมีการสั่งการอย่างเป็นทางการจากคณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๒.๒ วาระการขับเคลื่อน

๒.๒.๑ ปรับปรุงบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลรวมถึงภารกิจด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ภาครัฐให้ชัดเจน โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เพื่อให้เกิดความชัดเจน และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ในการกำหนดนโยบาย (Policy / Accreditation Body) หน่วยงานรับรอง (Certification Body) หน่วยงานสนับสนุนและพัฒนาให้เกิดการประยุกต์ใช้ (Implementation Body) และหน่วยงานตรวจสอบ (Auditor Body)

๒.๒.๒ ปรับปรุงระบบการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในรูปแบบข้อมูลดิจิทัล (Open Government Data) ให้มีมาตรฐานทั้งระบบ Portal (www.data.go.th) และข้อมูลที่หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ นำมาเปิดเผยเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐอื่น องค์กรธุรกิจและประชาชนสามารถเข้าถึงและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่อยอดในเชิงนวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ โดยต้องมีการพัฒนาและดำเนินงานเพิ่มเติม ได้แก่

- พัฒนาคู่มือและมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- พัฒนาการเปิดเผยข้อมูลรูปแบบใหม่ๆ
- สร้างความรู้ความเข้าใจและผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐมีการนำข้อมูลมาเปิดเผยที่มีคุณภาพและเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น
- สร้างกิจกรรมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ และประชาชน ในการพัฒนานวัตกรรมจากข้อมูลที่เปิดเผย เช่น จัดกิจกรรม Open Data Hackathon เป็นต้น
- จัดทำตัวอย่าง application ที่มีการพัฒนาโดยอาศัยข้อมูลที่เปิดเผยภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนหรือหน่วยงานต่างๆ ได้ทดลองใช้ประโยชน์ และจุดประกายให้มีการนำข้อมูลภาครัฐไปพัฒนาเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ

๒.๒.๓ ดำเนินโครงการนำร่องในการเชื่อมโยงข้อมูลและเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้เกิดระบบการทำงานและการให้บริการภาครัฐที่เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใสอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมให้กับประชาชน ได้แก่

- ระบบการให้บริการภาครัฐในการใช้ Smart ID Card เพื่อลดสำเนากระดาษที่ประชาชนต้องเตรียมมาเพื่อใช้ในการติดต่อหรือขอรับบริการจากภาครัฐ และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

- ระบบการสำแดงข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลสาธารณะที่ต้องมีการเปิดเผยตามที่กฎหมายกำหนด โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินบุคคลสาธารณะจะมีระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลทรัพย์สินจากหน่วยงานรัฐและเอกชนที่ครอบครองข้อมูลทรัพย์สินประเภทต่างๆ โดยเฉพาะทรัพย์สินมีทะเบียน เพื่อรวบรวมและเปิดเผยได้ในระยะเวลาที่รวดเร็ว
- ระบบกระบวนการยุติธรรม ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลผู้ต้องหาตั้งแต่สถานีตำรวจ อัยการ ศาลยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ ที่แลกเปลี่ยนกันได้ผ่านระบบ DXC (Data Exchange Center) ที่มีการเริ่มไว้บางส่วนแล้ว
- Smart Cities โดยผลักดันให้เกิดจังหวัดตัวอย่างที่มีการบูรณาการการทำงานและการให้บริการภาครัฐโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นต้นแบบในการพัฒนาจังหวัดอื่นๆ

๒.๒.๓ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง (Transformation) ในกระบวนการทำงานภาครัฐ โดยเฉพาะการจัดทำ Government Enterprise Architecture Framework เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยกำหนด Reference Models, Development Process และข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงการกำหนด Government Shared Service ที่เป็นบริการส่วนกลางที่หน่วยงานภาครัฐสามารถเข้ามาใช้บริการร่วมกันได้

๒.๒.๔ พัฒนาศักยภาพและความสามารถของเจ้าหน้าที่รัฐด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อรองรับการดำเนินงานรัฐบาลดิจิทัล ตลอดจนวางแผนด้านบุคลากรและงบประมาณภาครัฐในอนาคตเพื่อเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง (Change Management) ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินงานภาครัฐ

๒.๒.๕ ยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. (รายละเอียดหลักการของกฎหมายปรากฏตามเอกสารแนบท้าย ๑) และปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบภายในของหน่วยงานภาครัฐ ที่เป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ตลอดจนทำการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกฎหมายให้เกิดกลไกการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม และเอื้อให้เกิดการลงทุน เช่น กฎหมายด้านพัสดุ กฎหมายภาษี กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

๒.๓ ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

๒.๓.๑ ยกระดับการทำงานและการให้บริการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ โดยการเชื่อมโยงระบบการทำงานและข้อมูล จะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรและงบประมาณในการลงทุน และทำให้รัฐบาลสามารถมีข้อมูลอย่างรอบด้าน และถูกต้องครบถ้วนในการพิจารณาหรือตัดสินใจดำเนินงานต่างๆ

๒.๓.๒ การดำเนินงานของรัฐมีความโปร่งใสและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมและตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

๒.๓.๓ องค์กรธุรกิจและประชาชนได้รับความสะดวก รวมถึงลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการติดต่อและขอรับบริการ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และช่วยเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจลงทุนและขยายธุรกิจในประเทศได้มากขึ้น

๒.๓.๔ การรับมือด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ของภาครัฐที่จะเกิดกับระบบการทำงานและการให้บริการทางดิจิทัล จะมีรูปแบบ วิธีการ และมาตรฐานที่ชัดเจน และสามารถรับมือกับปัญหาได้ทัน่วงที

๒.๓.๔ สร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่างประเทศ โดยผลส่วนหนึ่งจะมาจากการจัดอันดับขององค์กรระหว่างประเทศในส่วนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนดีขึ้น เช่น ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index - CPI) ดัชนีบ่งชี้ระดับความพร้อมของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index - NRI) ดัชนีความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์โลก (Global Cybersecurity Index - GCI) เป็นต้น

๒.๓.๕ สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่จะมีภาครัฐในการทำหน้าที่สนับสนุนและสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๓.๖ ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยอาศัยข้อมูลภาครัฐ ซึ่งอาจเป็นนวัตกรรมที่นำมาใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือนำมาใช้เพื่อต่อยอดในเชิงธุรกิจ

๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป

๓.๑ ระยะที่ ๑

- ๓.๑.๑ มีการติดตามและรายงานความคืบหน้าโครงการของรัฐที่มีการเชื่อมต่อข้อมูลภาครัฐด้วยกัน (ได้เริ่มดำเนินงานไปแล้ว)
- ๓.๑.๒ มีร่างพระราชบัญญัติรัฐบาลดิจิทัลที่กำหนดหลักการต่างๆ เพื่อการพัฒนา Open and Connected Government และมีการทำประชาพิจารณ์และผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
- ๓.๑.๓ มีการนำร่องการให้บริการภาครัฐในการใช้ Smart ID Card เพื่อลดสำเนากระดาษ

๓.๒ ระยะต่อไป

- ๓.๒.๑ ขับเคลื่อนการปฏิรูป
 - ผลักดันให้โครงการของรัฐที่มีการเชื่อมต่อข้อมูลภาครัฐด้วยกัน ซึ่งได้เริ่มดำเนินงานไปแล้ว สามารถนำมาใช้งานได้และเกิดการใช้งานจริง
 - บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลที่ต้องมีการกำหนดและแบ่งให้ชัดเจน และสร้างความร่วมมือกันพัฒนาโครงการนำร่อง โดยเฉพาะระบบการสำแดงทรัพย์สินของบุคคลสาธารณะที่มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สินตามกฎหมาย
 - ผลักดันร่างพระราชบัญญัติรัฐบาลดิจิทัลให้มีการตราเป็นกฎหมายบังคับใช้
 - ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานของรัฐให้เป็นตามมาตรฐานสากล และมอบหมายภารกิจให้กับหน่วยงานทำหน้าที่กำหนดมาตรฐาน รับรองมาตรฐาน รวมถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ สอดส่องดูแล เตือนภัย ประสานงาน และแก้ไขปัญหาภัยคุกคามไซเบอร์ (ในที่นี่อาจจะแบ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในภาพรวมของประเทศ และมีหน่วยงานที่ดูแลความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในระบบการทำงานและการให้บริการของภาครัฐโดยเฉพาะ เพื่อให้มีความคล่องตัวและสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้ง)
 - จัดทำ Government Enterprise Architecture Framework รวมถึงการพัฒนา Government Shared Service ที่เป็นบริการส่วนกลางที่หน่วยงานภาครัฐสามารถเข้ามาใช้บริการร่วมกันได้

- ขยายระบบการให้บริการภาครัฐในการใช้ Smart ID Card ไปยังบริการภาครัฐอื่นๆ รวมถึงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลนิติบุคคลจากกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาให้เป็น One Stop Service และไม่ต้องมีการขอสำเนาเอกสารที่รัฐมีข้อมูลอยู่แล้วจากประชาชนผู้เข้ารับบริการ
- ระบบการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในรูปแบบดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มจำนวนข้อมูลภาครัฐที่สำคัญ รวมถึงพัฒนาระบบบริการที่เป็นฐานรับ (platform) และ การทำตัวอย่าง Application ในการสร้างบริการหรือนวัตกรรมใหม่ๆ จากข้อมูลดังกล่าว
- ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบภายในที่เป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัลและเศรษฐกิจดิจิทัล

๓.๑.๒ สร้างกลไกสนับสนุนเอกชนและประชาชนให้มีการนำข้อมูลภาครัฐที่เปิดเผยไปพัฒนาหรือร่วมพัฒนา กับภาครัฐแอปพลิเคชันให้ภาครัฐ (Citizen Co-Creation) หรือนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

สำหรับโครงการที่มีหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการอยู่แต่เดิมให้ใช้งบประมาณของหน่วยงานนั้น เช่น โครงการ Open Government Data ซึ่งสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) รับผิดชอบดำเนินการอยู่ เป็นต้น หรือหากเป็นโครงการใหม่ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งอาจมีมากกว่า ๒ หน่วยงานขึ้นไป ทบทวนภารกิจโครงการ และปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้รองรับการดำเนินงานตามภารกิจในแผนปฏิรูปนี้ นอกจากนี้ อาจมีทุนงบประมาณจากภาคเอกชนที่ต้องการสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือต้องการเข้าร่วมดำเนินโครงการด้วย

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การบริหารจัดการในบางโครงการโดยเฉพาะโครงการที่มีการดำเนินงานอยู่แล้ว กรณีนี้จะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการต่อไป เช่น โครงการ Open Government Data ของสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เป็นต้น แต่หากมีอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงานโครงการ ก็อาจขอความร่วมมือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือแม้แต่คณะอนุกรรมการฯ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหา

สำหรับบางโครงการที่เป็นโครงการที่ยังไม่ได้ดำเนินงานหรือเป็นโครงการใหม่ กรณีนี้จะต้องพิจารณาภารกิจและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจต้องมีการดำเนินงานร่วมกันมากกว่า ๒ หน่วยงาน หรือ อาจกำหนดรูปแบบการทำงานที่ยืดหยุ่น ขึ้นอยู่กับภารกิจโครงการ เช่น จัดตั้งเป็นคณะทำงาน หรือกลุ่มบริหารโครงการส่วนกลาง เพื่อดูแลประสานความร่วมมือในทุกมิติตั้งแต่การบริหารโครงการ การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามความสำเร็จของโครงการ

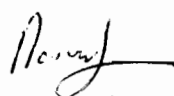
นอกจากนี้ อาจให้คณะกรรมการเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมทำหน้าที่กำกับดูแล เพื่อให้ข้อเสนอแนะและวางแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการสัมฤทธิ์ผล รวมถึงจัดตั้งกลุ่มผู้ดำเนินการ (Implementation Working Group) อันประกอบด้วยหน่วยงานผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นการปฏิรูปนั้นๆ โดยตรง เช่น หน่วยงานเจ้าของข้อมูลที่จะร่วมทำระบบบูรณาการ เป็นต้น

๖. ข้อเสนอแนะ

๖.๑ เสนอสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณาให้มติรับหลักการ

๖.๒ เสนอรัฐบาลให้ดำเนินการตามข้อ ๒.๑.๑ ถึงข้อ ๒.๑.๓ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ จึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)

เลขาธิการคณะกรรมการ

ร่างกฎหมายรัฐบาลดิจิทัล

เหตุผลและความจำเป็น

ทุกวันนี้เทคโนโลยีดิจิทัลได้ก่อให้เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมและเศรษฐกิจของโลก และรัฐบาลก็ได้เล็งเห็นถึงแนวโน้มการแข่งขันทางเศรษฐกิจในอนาคตที่อิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลจะเข้ามา มีบทบาทมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการผลักดันนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล และกำหนดแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy Plan) เพื่อให้ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้เต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรต่างๆ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ภาครัฐนับเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล โดยภายใต้แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลได้มีการกำหนดแผนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Development Plan) เพื่อให้ภาครัฐมีการพัฒนาและปฏิรูปการทำงานจากแต่เดิมที่แต่ละหน่วยงานมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในลักษณะต่างคนต่างทำ ให้เกิดเป็น “Open and Connected Government” โดยมีมาตรฐานการทำงานที่สามารถเชื่อมโยงระบบและข้อมูลระหว่างกันได้และมีความมั่นคงปลอดภัย รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่างๆ ให้สาธารณชนเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของรัฐได้

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การพัฒนาและปฏิรูปการทำงานของรัฐให้เป็นไปตามเป้าหมายข้างต้น และลดอุปสรรคข้อจำกัดที่ผ่านมาทั้งในด้านกฎหมายหรือกฎระเบียบภาครัฐ และมาตรฐานหรือแนวทางการพัฒนาและการปฏิรูปที่ยังไม่ชัดเจน การมีกฎหมายรัฐบาลดิจิทัลที่เป็นกฎหมายสารบัญญัติที่ทำหน้าที่ผลักดันให้เกิดกลไกหรือหลักเกณฑ์กลางที่จำเป็นต่อการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลซึ่งประเทศไทยยังไม่มีในส่วนนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในการปฏิรูปการทำงานภาครัฐ เพื่อให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม มีดังนี้

๑) เพื่อแก้ไขปัญหากระบวนการทำงานและการจัดการข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีความซ้ำซ้อน และไม่สามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศด้วยกันได้ ส่งผลให้การทำงานขาดประสิทธิภาพ

๒) เพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่รัฐบาลแห่งการเชื่อมโยงหรือ Connected Government ที่มีหน่วยงานภาครัฐต่างๆที่สามารถเชื่อมโยงระบบและข้อมูลข้ามหน่วยงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งและไม่ปฏิเสธงานเพราะยึดติดกับขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนมีเป้าหมายในการส่งมอบบริการร่วมกันที่มีคุณภาพแก่ประชาชน และพัฒนาการบริการไปสู่รูปแบบ One-stop Service

๓) เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานภาครัฐ โดยการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐให้ประชาชนเข้าถึงและตรวจสอบได้ (Open Government Data) นอกจากนี้ประชาชนหรือองค์กรธุรกิจสามารถนำข้อมูลของรัฐไปพัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศได้

๔) เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีมาตรฐานด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงมีมาตรการและรูปแบบการป้องกัน และแนวทางการตอบสนองต่อสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีประสิทธิภาพ

หลักการสำคัญของกฎหมายรัฐบาลดิจิทัล

๑. กำหนดมาตรฐานต่างๆ ในการดำเนินงานรัฐบาลดิจิทัล

เนื่องจากแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ที่รัฐบาลได้มีการประกาศ และกำลังเดินหน้าขับเคลื่อนอย่างจริงจังนี้ จะส่งผลให้ภาครัฐต้องมีการปรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้เกิดการบูรณาการ (Integration) การทำงานระหว่างกันมากขึ้น แต่กลับพบว่าในส่วนของมาตรฐานในการดำเนินงานรัฐบาลดิจิทัลทั้งมาตรฐานเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการทำงาน การให้บริการ (Functional Standard) และมาตรฐานด้านเทคโนโลยี (Technical Standard) เช่น มาตรฐานการจัดทำข้อมูล มาตรฐานการเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูล มาตรฐานการให้บริการทางดิจิทัล เป็นต้น ยังไม่มี และไม่มีผู้กำหนดเพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลาง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและบูรณาการการทำงานและการให้บริการภาครัฐให้เกิดเป็น Connected Government ที่ไม่เพียงแต่เชื่อมโยงระหว่างกันได้ แต่มีข้อมูลในระบบที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ (Data Integrity)

๒. มีการรับรองมาตรฐานในการดำเนินงานด้านรัฐบาลดิจิทัล

มีหน่วยงานทำหน้าที่รับรองมาตรฐาน หรือเป็นหน่วยงานที่รับรองหน่วยงานอื่นที่มีศักยภาพในการทำหน้าที่รับรองมาตรฐานการดำเนินงานด้านรัฐบาลดิจิทัล เช่น สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชนหรือรัฐที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น

๓. กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

เพื่อลดข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบภายในของหน่วยงานภาครัฐ โดยกฎหมายฉบับนี้จะมีการกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาระบบการทำงานและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการให้บริการแบบ One-Stop Service

๔. กำหนดหลักการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล

มีการพัฒนาเว็บไซต์กลางที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลภาครัฐที่ให้ประชาชนเข้าถึงโดยสะดวก ผ่านอุปกรณ์ทุกชนิด รวมถึงการพัฒนามาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลและกลไกการผลักดันให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐมากขึ้น โดยคำนึงถึงประเภทและคุณภาพของข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้

มีการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมจากข้อมูลภาครัฐ โดยการให้เอกชนหรือประชาชนสามารถเข้าดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ต่อยอดและสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๕. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานภาครัฐ

แม้ว่าจะมีหน่วยงานที่ดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในภาพรวมของประเทศอยู่แล้ว แต่การบูรณาการระบบการทำงานและการให้บริการภาครัฐในอนาคตที่จะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น บริการกลางหรือบริการสาธารณะต่างๆ ของภาครัฐซึ่งนับเป็น Critical Infrastructure ที่สำคัญจะมีการดำเนินงานผ่านระบบดิจิทัล และจะมีขนาดใหญ่มากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การทำงานทั้งระบบ Back Office และการให้บริการต่างๆ ทางดิจิทัลของภาครัฐจึงต้องมีความต่อเนื่องและมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ และไม่สามารถให้เกิดการหยุดชะงักได้ ซึ่งภารกิจในการสอดส่องดูแล เตือนภัยเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงานภาครัฐ จึงต้องการหน่วยงานเฉพาะที่มาดูแล ประสานงาน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้ง

๖. การตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานรัฐบาลดิจิทัล

มีการกำหนดกระบวนการติดตามและตรวจสอบ (Monitoring and Detection) มีการแจ้งเตือนล่วงหน้า (Early Warning) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ในการดำเนินงานรัฐบาลดิจิทัลของหน่วยงานภาครัฐ

๗. กำหนดความรับผิดสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้

มีการกำหนดความรับผิดสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายบรรลุเป้าวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ประเด็นเรื่องการปฏิรูปเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) และการปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ (Open and Connected Government)

กิจกรรมที่ต้องทำ	วิธีการปฏิบัติงาน	กำหนดเวลาปฏิรูป	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ขับเคลื่อนการเชื่อมต่อระบบข้อมูลภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน โดยการใช้บัตรประชาชนเป็น Smart ID Card	<ol style="list-style-type: none"> มอบหมายให้กรมการปกครอง ร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เร่งดำเนินโครงการพัฒนาระบบที่ให้ประชาชนสามารถเรียกดูข้อมูลของตนเองที่อยู่ในทะเบียนต่าง ๆ ของรัฐได้แบบออนไลน์ มอบหมายสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาและมาตรฐานการเชื่อมโยงข้อมูลเปิดภาครัฐ (Linked Open Government Data) ให้หน่วยงานภาครัฐใช้เครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อนำข้อมูลจากบัตรไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานได้โดยตรง โดยให้ประชาชนยืนยันรับรองหรือการตรวจสอบแบบออนไลน์กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นเจ้าของข้อมูลประชาชน 	กรอบระยะเวลา ๓ เดือน (มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๙)	<ol style="list-style-type: none"> ประชาชนสามารถเข้าไปติดต่อหน่วยงานภาครัฐด้วยบัตรประชาชนเพียงใบเดียว สามารถดำเนินการด้านธุรกรรมที่ไม่ต้องอาศัยสำเนาเอกสารที่ออกโดยภาครัฐ (ลดการเสียเวลาทำงานของประชาชน ลดกระดาษ และลดปัญหาจราจร) เป็นการเพิ่มผลิตภาพของประเทศ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีความถูกต้อง ทันสมัย และลดความผิดพลาด และการทุจริตของพนักงานเจ้าหน้าที่ ยกระดับของประเทศไทยในการจัดอันดับทางด้าน Network Readiness
ขับเคลื่อนการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในส่วนที่ไม่ขัดต่อความเป็นส่วนบุคคลและความมั่นคง	<ol style="list-style-type: none"> มอบหมายสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) กำหนดข้อตกลงตัวชี้วัดร่วมในการเปิดเผยชุดข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปตามแนวทางมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ 	กรอบระยะเวลา ๒ เดือน (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙)	-มีแผนการทำงานที่ชัดเจน และติดตามได้อย่างเป็นระบบ

กิจกรรมที่ต้องทำ	วิธีการปฏิบัติงาน	กำหนดเวลาปฏิรูป	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	<p>๒. ใช้มติคณะรัฐมนตรี สั่งการให้หน่วยงานภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูลผลการจัดซื้อจัดจ้างทุกรายการให้สังคมเข้าถึงและตรวจสอบได้แบบออนไลน์ และกำหนดให้สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลเพื่อการเปิดเผย และวิเคราะห์พฤติกรรมที่ไม่ปกติ เพื่อแจ้งสภา และ สำนักงบประมาณ ใช้ในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายในปีต่อไป</p> <p>๓. มอบหมายให้สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลกลางการใช้จ่ายเงินภาษีในการจัดซื้อจัดจ้าง (Thailand Government Spending) เพื่อสนับสนุนกรมบัญชีกลางในการพัฒนาระบบข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐผ่านโครงการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ</p>	<p>สั่งการภายในมกราคม ๒๕๕๙</p> <p>ระบบสามารถบริการได้ตั้งแต่มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป</p>	<p>๑. เกิดระบบศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ (data.go.th) ที่ให้ทุกคนเข้าถึงได้ โดยมีแผนที่ข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้</p> <p>๒. เกิดระบบ Thailand Government Spending เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ มีส่วนร่วมและตรวจสอบได้ว่ารัฐบาลได้นำเงินภาษีของประชาชนไปใช้ในเรื่องใดบ้าง</p> <p>๓. ยกระดับดัชนีความโปร่งใสของประเทศ (Corruption Perception Index) สูงขึ้น</p> <p>๔. ภาคเอกชนสามารถผลิต App เพื่อใช้คำนวณวิเคราะห์ข้อมูลภาครัฐเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการคาดการณ์ต่างๆของภาคเอกชน</p>
<p>พัฒนา “พระราชบัญญัติรัฐบาลดิจิทัล” และ เร่งรัดการตรา “พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล”</p>	<p>มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกันเตรียมเสนอร่าง “พระราชบัญญัติรัฐบาลดิจิทัล” และ มอบหมายสำนักงานพัฒนารัฐธรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เตรียมเสนอร่าง “พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล” มาใช้บังคับให้เกิด open and connected government ที่มีความมั่นคงปลอดภัย ในระยะที่สองต่อไป</p>	<p>ยกร่างเสร็จ เมษายน ๕๙</p> <p>จัดประชาพิจารณ์และนำเข้าสู่การพิจารณาของ ครม. ภายใน มิถุนายน ๕๙</p> <p>ตรวจร่างโดย สคก. และพิจารณาโดยสนช.</p>	<p>๑. มีการจัดการ Open and Connected Government อย่างเป็นระบบ</p> <p>๒. การออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จะช่วยเพิ่มการลงทุนด้านศูนย์ข้อมูลและระบบประมวลผลต่าง ๆ จากผู้ลงทุนต่างประเทศ</p>

กิจกรรมที่ต้องทำ	วิธีการปฏิบัติงาน	กำหนดเวลาปฏิรูป	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		เพื่อตราเป็นกฎหมายภายใน ธันวาคม ๕๙	
ผลักดันชุดกฎหมายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล	ดำเนินการโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่แล้ว	ควรเสนอเข้า สนช. ภายในมกราคม ๒๕๕๙	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เกิดการปฏิรูปกระทรวงที่ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจดิจิทัล และกรรมการระดับชาติที่กำหนดนโยบาย ๒. มีการกำหนดและการวางระบบ Cyber Security ของประเทศ ๓. มีกลไกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
จัดทำโครงการพิเศษเพื่อจัดการข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลสาธารณะ	มอบหมายให้สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับสำนักงาน ปปช. พัฒนาระบบบริการเชื่อมโยงข้อมูลการสำแดงทรัพย์สินที่มีทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารพาณิชย์, กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, กรมที่ดิน เป็นต้น ได้โดยสะดวกเป็นรากฐานของการพัฒนางานด้านเศรษฐกิจดิจิทัลด้านอื่น ๆ	เริ่ม มีนาคม ๒๕๕๙ ใช้งานได้ ธันวาคม ๒๕๕๙	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ลดงานข้อมูล/งานกระดาษของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ๒. อำนวยความสะดวกแก่บุคคลสำคัญของประเทศให้ได้มีการรับรองข้อมูลทรัพย์สินในทะเบียนของตนเองได้อย่างครบถ้วน ไม่ตกหล่น